

Vesløsgård.

Af N. Sodborg, Vesløs.

På Vestsiden af Halvøen Hannæs, der fra Bulbjerg strækker sig mod Syd ud i Limfjorden, ligger den gamle Herregård Vesløsgård.

Gården ligger i Vesløs sogn, tæt op til Vesløs og Tømmerby Vejler, og Landevejen, der fra Bjerget løber ned gennem Hannæs til Fæggesund, går tæt forbi Gården og deler dens Jord i to Dele. Gården ligger ved en Lavning, hvor der forhen sikkert har været Vand, der kunde fylde Voldgraven og således yde Værn mod fjendtlige Angreb.

Vesløsgård blev i Begyndelsen af 1910 solgt til Hanherredernes Udstykningsforening, og Udstykningen er nu snart tilendebragt. Da Thisted-Fjerritslev Banen, som langs med Tømmerby Vejle går over Gårdens Ejendom, blev anlagt, blev der bygget Station tæt ved Gården.

Da nu Gårdens Levnedsløb er til Ende, skal der her gøres et Forsøg på at give en Skildring af dens Historie op gennem Tiderne. Vel er der meget, der dølger sig i Tåge for os, og som vi må give Afkald på at få Besked om, hvor gerne vi end vilde, men der er dog også en Del pålideligt historisk Stof, som kan interessere og give et nogenlunde sandt Billede af de skiftende Tider, Forhold og Menneskeskæbner.

* * *

Vesløsgård nævnes første Gang i Året 1348, da den tilhørte en Mand af Adelsslægten Glob.

Vesløsgård

Denne Slægt ejede i sin Tid meget Jordegods i Thy; således tilhørte bl. a. Herregården Øland og den nuværende Præstegård Rosholm (Harring Sogn) Globerne, og vi ved, hvorledes Jens Glob i Året 1206 dræbte sin Farbroder, den berygtede Børghlum Bisp, Oluf Glob med alle hans Svende foran Alteret i Hvidbjerg Kirke på Thyholm, fordi Bispen havde frataget ham hans Arvegodser og holdt hans Moder i Ban i mange År, så hun til sidst alene med en gammel Pige måtte drage til Paven i Rom for at få Afløsning. Jens Glob tog en blodig

Hævn over sin Frænde, hvorfor han fik Navnet ”den Hårde”, og Hvidbjerg Kirke blev lyst i Ban og lukket i syv År.

Globerne har sikkert været en stærk og mægtig Slægt. De førte en sort Ørn i rødt Felt i deres Våbenskjold, men der var dog flere Slægter med forskellige Våbenmærker.

Den Slægt, som ejede Vesløsgård, førte i sit Skjold en treradet Skaktavl af blå og Sølv, omgiven af rødt og blå og på Hjelmen to harniskklædte Arme, holdende en blå Kugle.

Desværre ligger Vesløsgårds-Globernes Historie i det dunkle for os, og der er ikke ret meget at fortælle om dem ud over de blotte Navne.

Den første Glob, der nævnes på Vesløsgård, var *Mogens Nielsen (Glob)* de Westløsen 1348, hans Frue skal have heddet Margareta. Derefter nævnes *Nikolaus Glob* de Westløsen 1393, endvidere en *Jesse Glob* af Westløse Væbner 1401 og gamle *Nis Glob* 1439.

1446 omtales *Mogens Pedersen (Glob)* til Vesløsgård, gift med Fru Kirsten Friis Henriksdatter, og nu er der lidt fastere Grund at bygge på.

Denne Mogens Glob pantsatte 1466 Gods i Hillerslev Sogn til Dueholm Kloster og var i Året 1487 med ved Hyldingen i Lund. Han skrev sig også til Lynderupgård (Rinds Herred), som han vistnok havde i Forlening af Viborg Bispestol. 1495 var han sammen med sin Broder Biskop Niels Glob og andre Mænd til på Lynderup at afsige en Dom mellem Biskoppen i Børghlum og Abbeden i Vitskøl Kloster.

Mogens Glob var en Søn af Peder Mogensen til Galtrup på Mors og Johanne Nielsdatter til Vesløsgård, vel sagtens en Datter af gamle Niels Glob. Peder Mogensen skrev sig til Toftum og Oddegård (Refs Herred). Mogens Globs Broder Biskop Niels Glob, mulig opkaldt efter sin Morfader på Vesløsgård, skal 1465 have været Kapellan hos Kristian d. I.s Dronning og var udgået fra Universitetet i Rostock. Han ligger begravet i Viborg Domkirke, hvor hans Ligsten endnu ses.

Mogens Glob, der synes at have været en ret betydelig Mand, var den sidste af Slægten Glob til Vesløsgård, og Gården går nu over til en anden dansk Adelsslægt, Krabbeslægten, idet Mogens Globs Datter Karen var bleven gift med Morten Krabbe til Tandrup.

Mogens Glob og Kirsten Friis skal have haft en anden Datter, Mette, som sad Enke 1567 og havde været gift med Væbner Svend Pedersen til Ørum.

Dermed er Globernes Tid på Vesløsgård forbi, og det er jo kun lidt, der kan fortælles om denne Slægt, der dog sikkert også har haft sine dygtige og betydelige Mænd. - Om Gårdens fire næste Ejere, der alle hørte til Krabbeslægten, er dog nok så meget at fortælle.

Krabberne var ligesom Globerne af gammel dansk Adelsslægt; Stamfaderen Niels Mikkelsen nævnes 1336. Det var en stor og meget udbredt Slægt, som har fostret nogle af den Tids største og bedste Mænd.

Der var forskellige Slægter af Navnet Krabbe og med forskellige Våbenmærker.

Den Linie af Slægten, som ejede Vesløsgård, hørte til Østergård-Krabberne, hvis Våben var en Sølvbjelke i rødt Felt tværs over Skjoldet og på Hjelman to røde Vesselhorn, hver belagt med en Sølvbjelke; Østergård-Krabberne har Navn efter den gamle Herregård Østergård i Nordsalling.

I Begyndelsen af det 16de Århundrede flyttede og opbyggede nemlig Lukas Glob Krabbe den gamle Borg Nessum, Krabbernes Hovedsæde, hvis Navn han derefter forandrede til Østergård.

Derfra er også *Morten Krabbe*, som ved sit Giftermaal med Karen Glob blev Ejer af Vesløsgård, udgået. Han skrev sig også til Herregården Tandrup i Thy og ejede tillige Hovedgården Bustrup (Rødning Herred, Salling), som gik over til Datteren Maren.

Morten Krabbe og Karen Glob havde en stor Flok Børn. En af de betydeligste af Sønnerne var den ovennævnte Lukas Glob Krabbe til Østergård, som vel har fået Navnet Glob efter sin Bedstefader Mogens Glob. - Glob Krabbe var en meget dygtig Mand; som allerede nævnt opbyggede han i Året 1516 Fædreneborgen. Han og hans Hustru Fru Inger Eriksdatter ligger begravede i Åsted Kirke i Nordsalling, hvor flere af Østergård-Krabberne har fundet deres sidste Hvilested. På hans Ligsten findes følgende Indskrift:

”Anno 1543 Dend Torsdag næst for kere
Søndag død Lucas Krab i Østergård, som liger
under dene Sten og hans kære Hostro Fru
Jegerd Eriksdatter.

Gud være vos nodig.”

Om Morten Krabbes mange Børn har leget deres Barndomslege på Vesløsgård eller på en af Faderens andre Herregårde er jo ikke så let at sige. Morten Krabbe skal have ejet omtrent 130 Bøndergårde og haft en årlig Indtægt af 1000 Tdr. Byg, og det vil sige så meget, at han har været en meget formuende Mand efter den Tids Forhold; han døde i Året 1483 og overlod Vesløsgård til sin Søn Mikkell Krabbe.

I Morten Krabbes Tid nævnes to Mænd til Vesløsgård, nemlig Jes Troelsen 1479 og Per Bildt 1482, mulig har de været Fogder på Gården. Per Bildt hørte til den gamle jydsk Adelsslægt Bildt, der førte tre hvide Lillier i Våbenet.

Mikkell Krabbe, der nu overtog Vesløsgård efter sin Fader, var gift med Karen Munk, en Datter af Anders Munk til Brusgård (Ølst Sogn ved Randers).

På mødrene Side stammede hun fra Herregården Torp, Rær Sogn i Thy; hendes Moder, der hed Else Mikkelsdatter Due, var nemlig en

Datter af Mikkell Due til Torp. Anders Munks Døtre på Brusgård skal efter disse Tiders Forhold have været gode Partier for giftelystne unge Mænd. Således fortælles, at hver af Sønnerne fik i Arv en Indtægt, der svarede til 24 Læster Korn og hver af Døtrene det halve (1 Læst Korn (c: Rug el. Byg) = 24 Tdr.).

Mulig at Brusgård ved Anders Munks Død tilfaldt Mikkell Krabbe og hans Hustru, i det mindste gik den senere over til deres Datter Anne Krabbe.

I Året 1506 findes Mikkell Krabbes Navn nævnt som Ridemand på Skel mellem Sterup og Bastholm i Børglum Herred. - Mikkell Krabbe (eller mulig hans Broder Morten) har sikkert også ejet Tanderup, og han havde også flere andre Ejendomme i den Del af Thy. I 1512 solgte han således Østergård i Jestrup, Sønderhå Sogn, til Ridder Niels Høg på Lyngholm, Hvidbjerg Sogn, Hassing Herred. Østergård svarede i årlig Landgilde ”4 Pund Korn, 1 Pund Smør, en Afgifts Galt med andre Bede” (1 Pund Korn = 2 Tdr. à 12 Skp. og 1 Pund Smør = 12 Pund). Ligeledes skal han til samme Mand have solgt Dalgård i Bedsted Sogn.

Mikkell Krabbe og Karen Munk havde fire Børn, to Sønner og to Døtre. Sønnen Lukas Krabbe fik Vesløsgård efter sin Fader, Karen fik sin Moders Fædrengård Torp, Kjeld fik Nebel i V. Vandet Sogn og Anna fik som nævnt Brusgård; hun var gift med Jon Madsen til Thorstedlund.

Som en Mærkelighed skal nævnes, at de tre af Mikkell Krabbes Børn, nemlig Lukas, Kjeld og Karen, blev gift med tre Søskende af Slægten Lykke. Lukas med Helvig Lykke, Kjeld med Susanne Lykke og Karen med Ejler Lykke til Torp, alle tre Børn af den gamle Rigsråd og Ridder Jakob el. Jakim Lykke til Skovsbo og Buderupholm.

Lukas Mikkelsen Krabbe, der altså overtog Vesløsgård efter sin Fader, må allerede i 1541 have været Ejer af Gården, da han i dette År har givet Skøde på en Gård i Østerild til Peder Ebbesen.

Fra 1543 findes en Takst over den jydsk Adel, som havde lovet Kong Christian den Tredie ”den thiuffende penge aff dens gods”. I denne Fortegnelse findes Lukas Krabbe opført med en Skatteansættelse af 100 Mark, et Vidnesbyrd om, at Lukas Krabbe må have været en ret formuende Mand at regne efter Pengenes Værdi på den Tid.

Lukas Krabbes Navn findes nævnt i Forbindelse med Mageskifter af forskellige Ejendomme, både med andre Adelsmænd og med Kronen, hvad der på den Tid var meget almindeligt. Også møder vi Lukas Krabbe i forskellige Retssager, uden at man deraf tør udlede, at han skulde have været en særlig stridig Natur, men den Slags Stridigheder var Tiden særlig rig på, grundet i de noget usikre Retsforhold.

Således har Lukas Krabbe i 1550 anlagt Retssag mod en Peder Ingvordsen i Tømmerby ”for en ollegordt han schulle haffue bort pantet fran sin gord til Lukas Krabbe”. I 1569 er det galt med Kirketienden. Stiftsskriveren over Vendelbo Stift, Rasmus Pedersen, får nemlig Ordre til at opkræve forskellige Skatterestancer. Det fremgår deraf, at der

resterer nogle Kirketiender i "Hamers (d.v.s.: Han) Herred", og at Lukas Krabbe forholder noget Korn af Vesløs Sogns Tiende, "som han i to År har oppebåret".

Også i Forbindelse med et Mageskifte med Kronen finder vi som sagt Lukas Krabbes Navn. Han bortbyttede nemlig en Gård kaldet "Rødbrof for i Lilde Sogn en Gård Smorup og et Boel og i Holle et Boel". De nævnte Gårde er sikkert det nuværende "Rødbro" syd for Langvad i Tømmerby Sogn og Gården Smørup i Lild Sogn, og mulig "Holle" tyder hen på Gården Hologård ved Foden af Bjerget Bakke.

Lukas Krabbe ejede ligesom sin Fader og Bedstefader meget Jordegods. I 1568 skal han således have været Ejer af følgende Gårde og Huse: I Lild Sogn 3 Boel og 2 Huse, i Øsløs 7 Gårde, og til selve Vesløgsgård 3 Gårde og 3 Boel, i Vesløs 3 Gårde, 2 Boel og 18 Huse, i Østerild 1 Gård, i Hundstrup 11 Gårde og 9 Huse og endelig i Tved 1 Gård. Det bliver i alt 26 Gårde, 8 Boel og 29 Huse foruden Vesløgsgård.

Dette tyder også på, at den gode Herremands Formuesomstændigheder har været upåklagelige, og at han må have haft ret betydelige Indtægter.

Derfor kunde han også nok få Råd til at skænke Vesløs Kirke en smuk Kirkeklokke, og det gjorde han da også i Året 1555, og Lukas Krabbes Klokke sender endnu den Dag i Dag, som den har gjort det i halvfjerde Hundrede År, sine Toner ud over Vesløs By både i Sorg og Glæde. På Klokken findes følgende Indskrift på Latin:

"Verbvm . domini . manet . ineternvm", som i Oversættelse betyder: "Guds Ord varer i Evighed". I anden Linie står med mindre Skrift: "velbyrdyg mand Luccas Krabbe tyl vesløs gord steebe mig lodt."

Herunder står Lukas Krabbes og Hustrus Våbener samt Klokkestøberens, Rasmus Laursens, Navn og Støbemærke.

Lukas Krabbe var to Gange gift, men begge Ægteskaber var barnløse. Første Gang var han som allerede nævnt gift med Helvig Lykke, en Datter af Rigsråden Jakim Lykke, der blev over 90 År gl. og var tre Gange gift.

Det har vel nok været til Fordel for Mikkel Krabbes Børn at blive indgiftet i denne Slægt, da Jakim Lykke var en betydelig Mand.

Helvig Lykke havde tilbragt en Del af sin Ungdom i Norge hos sin Broder Niels Lykke, men kom i 1534 tilbage til Danmark. Hvornår hendes Ægteskab med Lukas Krabbe har fundet Sted, ved jeg ikke.

Denne Broder Niels Lykke, der skal have været med ved det stockholmske Blodbad, havde Forleninger i Norge og kom endog ind i Norges Riges Råd. Han fik en såre trist Skæbne, og Ulykken må allerede have brudt ind over ham, medens Helvig opholdt sig i hans Hus. Erkebispens Oluf Engelbrechtsen lod ham nemlig gribe på hans

Gård Fossen og lod ham dømme og sætte i Fængsel, indtil han endelig Juleaften 1553 lod ham røge ihjel i Fængslet. Grunden til denne barbariske Fremfærd skal have været den, at Niels Lykke havde avlet en Søn med sin Hustrus Søster Lucie Nielsen og desuden var gået over til Lutherdommen.

Lukas Krabbe blev efter Fru Helvigs Død gift med Cathrine von Ahlefeldt, der skal have været Enke efter en Johan Stack, men om hende ved jeg i øvrigt intet at fortælle. Dette Ægteskab kan ikke heller have varet ret længe, da Fru Helvig endnu levede i 1571, og Lukas Krabbe allerede da må have været en ældre Mand.

Inden vi forlader Lukas Krabbe, må her dog omtales en interessant Arvesag, hvori han på sine gamle Dage blev indviklet, og som fik et ret ejendommeligt Udfald. Men så må vi gøre en lille Udflugt over til den gamle Herregård Kås i Salling. På denne Herregård boede omkring 1530 en Herremand ved Navn Jens Hvas.

Han var gift med Gertrud Munk (til Sostrup), som var en Datter af Anders Munk til Brusgård og Fru Else Mikke Isdatter Due til Torp (i Thy), og hun var således en Søster til Lukas Krabbes Moder, Karen Munk, Mikkel Krabbes Hustru.

Jens Hvas var Landsdommer og en betydelig og velstående Mand af hæderlig og uplettet Karakter. Han havde under Frederik den Første sluttet sig til Reformationen, og Kongen benyttede ham ofte både i offentlige og private Hverv. Han var i sin fulde Manddomskraft, da en Ulykke brød ind over ham og hans Hjem og afsluttede brat hans Løbebane, som havde de bedste Udsigter til at være bleven endnu mere betydelig.

Ulykken kom med Skipper Klements Fejden. Denne Eventyrhelt havde i den fangne Kong Kristian den Andens Navn rejst Almuen i Vendsyssel, og brændte Herregårde, og Død og Dom over Adelen betegnede hans og hans Bondehærs Fremrykning. Han indtog straks Ålborg By og Slot og lod Bønderne vide, at hvis de ikke sluttet sig til ham, skulde de frygteligt få det at føle.

Efter at have slået en lille Skare tapre Adelsmænd ved Svenstrup, halvanden Mil syd for Ålborg, drog han med sine 6000 Bønder over Randers og Viborg tilbage til Ålborg.

Men i Ilmarsch gik nu Kong Kristian d. III's Hærfører Johan Rantzau mod Ålborg, slog der Klement d. 18; Dec. 1534 og tog ham til Fange.

Også Jens Hvas's Gård Kås var bleven brændt, og Jens Hvas selv var af Forholdenes Magt bleven tvungen til at slutte sig til Klement, men sikkert meget mod sin Vilje. Mulig har han forsømt i Tide at redde Livet ved Flugt og er så bleven hvirvlet ind i Bevægelsen og bleven nødt til for Hustrus og Børns og sit eget Livs Skyld at følge den forvovne Bondehærfører.

Jens Hvas har sikkert i sit Hjerte været Kongen tro, og der findes ej heller Spor til, at han har taget Del i Klements Myrderier eller i det hele taget båret Våben mod sin Konge.

Nok er det. Jens Hvas blev fangen og dømt til at miste sin Hals. Vel havde han mægtige Fjender i sin egen Stand, der gerne så hans Fald, men han havde også Venner, og i Kolding, hvortil Kongen på sin Jyllandsrejse var nået, fik Mogens Gøye udvirket et Lejdebrev for ham.

Brevet kom dog for sent; inden Ilbudet nåede Viborg, var Jens Hvas ikke mere blandt de levendes Tal. Johan Rantzau fandt ingen Undskyldning for den ulykkelige Mand, og på Pladsen foran Domkirken fandt Henrettelsen Sted uden al Rettergang, vistnok d. 6. Marts 1535.

Kongen, der samme Dags Aften skal havde nået Viborg, var en mild og god Mand og havde sikkert benådet Jens Hvas, hvis han var kommen før Henrettelsen.

Stakkels Jens Hvas; hans triste Skæbne kan ikke andet end vække Medynk.

Der går Sagn om, at han blev henrettet sammen med Skipper Klement, som skulde have båret en Blykrone på Hovedet, men noget bestemt derom findes dog ikke.

Kongen tillod nådig, at Jens Hvas's Enke beholdt alt det Gods, hendes Mand havde ejet, og ved hendes Død gik det over til Sønnerne Just og Christen Hvas.

Begge disse Brødre døde barnløse, og da Christen Hvas var død, vist i 1565, blev alt hans Gods, Kås, Sostrup med en Del Strøgods, taget i Besiddelse af tre Mænd.

Disse tre Mænd var Lukas Krabbe, Jørgen Gundesen og Mikkel Nielsen. Jørgen Gundesen var en Søstersøn af Jens Hvas og gift med Fru Hilleborg. Mikkel Nielsen var gift med Jørgen Gundesens Søster, Fru Inger Gundesdatter, og Lukas Krabbes Moder var jo en Søster til Jens Hvas's Enke.

Delingen af Arven fandt Sted i 1566, og der forløb 5 År, hvor Arvingerne sad i rolig Besiddelse af det arvede Gods. Hvad Lukas Krabbe arvede, ved jeg ikke, men det har vel sagtens været Gods, der lå belejligt for ham; vi ved således, at Jens Hvas havde Ejendom i Thy (Hjardemål).

Da gjorde Kong Frederik d. II pludselig Fordring på, at Arvingerne nærmere skulde godtgøre deres Ret til Jens Hvas's Gods. Dette er sikkert kommet meget overraskende for dem, og de gjorde nu opmærksom på, at først havde Jens Hvas's Enke og siden begge hendes Sønner uantastede ejet Godset, og at de vist havde haft Kong Kristian d. III's Brev på, at de måtte beholde det efter deres ulykkelige Fader.

Kongen lod sig ikke nøje hermed, men lod dem vide, at de måtte fremsende ”klare og visse Kopier” af alle de Breve, de havde af hans kære Hr. Fader.

Da de ikke kunde det, fik Aksel Juul til Villestrup, Landsdommer i Nørre Jylland og Befalingsmand på Ålborghus, Ordre til at anlægge Retssag mod dem. Vi har ingen Efterretninger om, hvorledes Kongen var fundet på at inddrage Jens

Hvas's Gods, da der var hengået 36 År, og man skulde formode, at Jens Hvas's Fald var glemt. Efter al Sandsynlighed har Kong Kristian d. III, da han på Henrettelsesdagen om Aftenen nåede Viborg, ladet Nåde gå for Ret og mundtlig givet til Kende, at Jens Hvas's Familie måtte beholde det til Kronen forbrudt Gods. Snarere er det Aksel Juul, som mulig har vidst, at Brødrene Hvas ikke havde kongeligt Brev på deres Faders Gods, som har henledet Kong Frederik den II's Opmærksomhed derpå og foreslået at inddrage Godset.

Retten gik nu sin Gang, og Arvingerne blev indstævnedes til at møde på Rødding Herredsting den 1. Septbr. 1571. Mikkel Nielsen og Lukas Krabbe var mødte, men Fru Hilleborg i sin Husbonds Sted.

I Retten fremstod så Aksel Juul og gjorde Påstand på, at Jens Hvas's Gods tilfaldt Kronen, da han havde ført Avindskjold mod Riget.

Arvingerne prøvede jo på bedste Vis at forsvare deres Ret til det arvede Gods, hvad nedenstående, som er Udskrift af Rødding Herredstingsdom d. 1. Septbr. 1571 (taget efter F. Hvas: Personer og Familier af Navnet Hvas, IV Del), noksom viser:

. . . . ”Tha mötte Michill Nielszenn, Lucas Krabbe, så och erlig och welbyrdige frue Höldeborg vdi hindis husbondis for^{ne} Jørgenn Gundizens sted, och miente dennom rethferdeligenn ath skulle were kommen hoss samme goudtz, effterdi dett skulle were gangen vdi trinde leder och skyffte effter for^{ne} Jens Huassiz død; først skulle hanns hustrue frue Giertrud dett haffue besiddet, siden thuende hans sønner Jost Huass och Christiern Hvass ath haffue arffuet, thernest effter deris død ath were skyfft och deelt thennom och thieris hustruer imellom effter som arffue pleiger ath skyfftis och haffue fremgang effter forældre, och ther effter berømpte dennem på thieris lange besiddelze mere end XXXI år (skal være XXXVI). . . . Therhoss berette, ath vdi thuende Suenske krug och feuder haffde de aff samme goudtz holdt hest og harnisk, thennom thervdoffuer ath haffue formarmit och forblottit” . . .

Alle deres Anstrengelser for at bevise deres Ret var dog forgæves; Aksel Juul stod fast på, at i det øjeblik, Jens Hvas var gået over til Rigets Fjender, havde han også forbrudt sit Gods, og det kunde i alle Tilfælde kun betragtes som et nådigt Lån, at hans Arvinger havde besiddet det så længe bagefter.

De indstævnte bad så om en seks Ugers Frist, men det turde Aksel Juul ikke indrømme dem, og Dommen faldt på, at alt Jens Hvas's Gods skulde være forbrudt til Kronen og inddrages under den.

Således lød altså Dommen, men den kom dog ikke til Udførelse, som vi nu skal høre.

De tre Arvingers Hustruer, Fru Helvig fra Vesløsgård, Fru Inger og Fru Hilleborg, tog nemlig resolut den Bestemmelse at foretage den lange og

møjsommelige Rejse til København og bønfalde selve Kongen. Med Tårer og Knæfald bad de Hans Nåde om endelig at give dem Lov til at beholde Jens Hvas's Gods, da "en Part af dem havde mange Børn (det var Fru Inger), og da de vilde falde i største Armod", hvis de ikke måtte beholde det.

Og det gik, som det så ofte går her i Verden Kongen kunde ikke stå for de tre Damers Tårer, blev blød om Hjertet og opfyldte deres Bøn. Den 28. Juni 1572 lod han udstede Brev på, at Jens Hvas's Arvinger måtte beholde alt det arvede Gods til evig Tid.

Således endte denne Arvesag, og de tre Mænd havde virkelig Grund til at være deres kække Fruer yderst taknemmelig.

Hvornår Lukas Krabbe døde, kan jeg ikke angive, men det må have været omkring 1580, mulig før. Da hans Ægteskab både med Fru Helvig og Fru Catharine var barnløst, gik Vesløsgård over til hans Brodersøn Niels Kjeldsen Krabbe.

I Året 1548 og 49, da Lukas Krabbe var Ejer af Vesløsgård, nævnes en Iver Krabbe i Forbindelse med Gårdens Navn. Hvem denne Iver Krabbe er, kan jeg ikke bestemt angive, men mulig det har været den før nævnte Glob Krabbes Søn til Østergård. Det er meget tænkeligt, at Glob Krabbe, som jo var Morten Krabbes Søn, eller Sønnen Iver har haft Jordegods her omkring eller mulig ejet enkelte Dele, som Enge, Fælleder eller lignende, af Vesløsgårds Tilliggende.

Nok er det; der er Strid om Skellet mellem Østerild By og Vesløsgård.

Den berygtede Lensmand Peder Ebbesen og hans Hustru Fru Ingeborg, som efter sin stridbare og gridske Husbonds Død fik en Masse Processer på Halsen, er indviklede i Striden.

Iver Krabbe får i 1548 Befaling til at stævne en Del omboende Herremænd til at dømme i Sagen. I Tidens knudrede Sprag hedder det:

... "at nogeun tiidt siidenn forledenn haffuer Peder Ebbesen ladt ride ett marckeskell emellom Westløsgårdt och bye och Østerildt och nogenn byggesteder, som handt menn, mett wretti (Uret); att the granske och forfare om samme marckeskell er så lougligenn giordt att thett bør wedt magtt at bliiffue."

Iver Krabbe klager over, at Peder Ebbesen ikke har ladet ham eller hans Fader tilsige ved Afsættelsen af Skelstenene, og det hedder:

... "att Per Ebbesen nogen tid sidenn forledenn haffuer haft nogen godemen emellom Veszløssz gord oc bye oc emellom Østrildbye oc Løgehøff, oc samme thid giort ther marckeskiell oc reedet for^{ne} Iffuer Krabbes Fader nogen eyendom fran, oc huercken hand eller hans Fader var samme Tid steffned i rette mett theres breffue oc beuiszning. Ther fore

haffuer for^{ne} Iffuer Krabbe på then ene oc ffru Ingeborg Per Ebbesens epherleffuerske på then anden siide haffuer tiltroed for^{ne} godemend, att thee skulle steffne thennom på bode siider" o.s.v. . . .

I 1549 anklager Iver Krabbe igen Fru Ingeborg "och hinded laugewerge" for det ovennævnte Markskel samt for et andet Skel mellem Øsløs By, og Fru Ingeborg får Ordre til

... "att møde mett thett riidemends breff oc andre breffue then første mandagh i faste, huor ko. mat. (d.v.s. kongelig Majestæt) tha er i riigett."

Hvorledes Striden endte, kan jeg desværre ikke give Oplysning om.

Niels Kjeldsen Krabbe, som nu blev Ejer af Vesløsgård, var en Søn af Kjeld Krabbe til Nebel i Vester Vandet Sogn i Thy. Som foran nævnt var Kjeld og Lukas Krabbe Brødre, og deres Hustruer Fru Susanne og Helvig Lykke Søstre. Kjeld Krabbe, som også ejede Kjølbygård, døde 1550 og ligger begravet i Vester Vandet Kirke, hvorimod Fru Susanne, som overlevede ham i mange År, skal ligge begravet i Hundstrup Kirke.

Niels Kjeldsen Krabbe eller Niels Krabbe, som han for Kortheds Skyld mest kaldes, havde allerede, før han blev Ejer af Vesløsgård, overtaget Fædrengården Nebel, og da hans Fætter Niels Jonsen på Torstedlund (Årestrup Sogn, Hornum H.) døde ugift i Året 1595, kom han også i Besiddelse af denne Gård.

Denne Niels Jonsen havde til Hospitalet i Ålborg skænket 2000 Dalere, hvoraf en Del henstod hos Niels Krabbe og hans tre ugifte Søstre Maren, Karen og Helvig, og Resten hos Mette, Morten Krabbes, til Hørbylund. Helvig og Karen skriver sig til Kjølbygård og Maren til Vestergård i Østerild.

Her en Udskrift af det meget omstændelige Testament, hvorved Niels Krabbe og de andre Skyldnere efter Niels Jonsens Vilje sikrer Hospitalet de 2000 Daler:

"Niels Krabe thill Weszløsgårdt, Mette Morthen Krabbes thill Hørbylund, Maren Krabe thill Westergårdt, Helwigh Krabe och Karen Krabe thill Kiøbegårdt (er Kjølbygård), kiendes och giør witterligt for alle medt dette wort obne Breff, adt effterdj Erlig och Welbyrdig Mandt, Salig Niels Jonsenn af Thorstedlundt, woris kiere Farsøster-Søn och Farbroder-Søn, haffuer wdi sinne Thestamentt och yderste Wilge, Gudt thenndt Allermectigste thill Loff och Ehre, och hans fattige Lemmer thill Hielp och Thrøst, giffuet, wndt och thillagt frå sig och sinne Arffuinger, Thou Thuszinde enkende gode gamble Daller, som i alle Måder på Sølf-Slang och Wegt kanndt fuldtgiøre, som på Rennte skall wdsettes, stedtze och aldtiitd, therepther Rentten aff fornefte Thou Thuszind

Daller, att were och bliffue årligen thill fiire fattige wedtørffuende, och skrøbelige Menniskers Wnderhollning: Så haffuer wij fornefnthe hanns Thestamenthe och Gaffue beuilget, samtyckt och fuldbørdett.”

Pengene bliver stående hos Giverne; hos Niels Krabbe og hans Søstre henstår ”Halffandit Thusinnndt Halffandit Hunder Thiuffue Daller”, det er 1670 Daler og Resten hos Fru Mette.

Deraf skal der så ”wden aldt Thøe och Tretthe” ydes Hospitalets Forstander ”fem enkende goude gamble Daller eller wdi Steden for huer Daller fiire March Danske som Mønthen nu går eller giengendes bliffuer.”

For denne Rente skal altså underholdes ”fiire fattige wedtørffuende skrøbelige Personer och Gutz Lemmer, medt en tilbørlig Vuderholling” i Mad, Øl, Seng, Hus, Klæder og Varme.

Når disse stakkels fire Guds-Lemmer dør, har Arvingerne til Torstedlund og Hørbylund Ret til at indsætte fire andre Stakler, så at der ”altidt och euindeligen” kan være fire Personer, der underholdes af Renten af de 2000 enkelte Dalere.

Desuden er det i Testamentet meget omhyggelig og omstændelig omtalt, at når der skal vælges nye Lemmer, da vælger Niels Krabbe og hans Søstre de tre, og Fru Mette en. Skulde Arvingerne eller deres Efterkommere ønske ikke længere at have de 2000 Dalere, da må de med et Fjerdingårs Varsel udbetale dem til næste St. Mikkelsdag, dog at Pengene så går over på andre Hænder ”thill wisze Adels Folk och goud Forvaring på Rentte hensettes”. Der er dog også strenge Regler for, at Renten bliver betalt i rette Tid, nemlig til St. Mikkelsdag eller senest 8 Dage derefter.

Hvis der sker Forsømmelser heri, hår Hospitalsforstanderen Fuldmagt til at advare dem, og de forpligter sig da til

”på wores adelige goude Thro och Loffue strax att inddrage vdi thenndt eldste Borgemesters Huus i Ålborg och ther att indeholle ett erligt adeligt Indligere och icke ther igien att wdkomme wedt nogen Kaldt, Forfaldt eller Undskyldt o.s.v.”

førend både Hovedstolen og Renten er berigtiget.

”Dis thill Windesbyrdt haffuer wij ladet henge wores Zingenetter her neden wnder, och medt egne Hænder wnderskreffuit. Datum Ålborg denn 15 Junij Ao. 1596.”

Fra 1580 findes et Forleningsbrev for Niels Krabbe til Nebel på ”Afgiften af Kronens Korntiende af Øsløs og Tømmerby Sogne, kvit og frit”. I 1581 udgår der fra Kong Frederik d. II Ordre

til en Del jydsk Herremænd om, at da han ligger i Strid med Hertug Adolf, må de, hvis det bliver nødvendigt, være rede til at møde i Kolding med ”de Folk, Heste og Harnisker, hvormed de er pligtige til at tjene Riget”. Niels Krabbe får også Ordre til at møde. En Måned senere meddeler Kongen dog, at Striden mellem ham og Hertug Adolf nu er bilagt ad fredelig Vej, så de behøver ikke at gøre sig yderligere Bekostning.

Fra samme År findes Forleningsbrev for Niels Krabbe til Vesløsgård ”på Vigs Gods i Jylland efter afdøde Fru Margrethe Sandbiørg, Niels Kiølsens Enke, nemlig 1 Gård i Vig, 1 Gård i Tønderup (skal vist være Tanderup i V. Vandet Sogn, Hillerslev H.), Vestergård, 2 Gårde i Øster Vannith, 1 Gård i Tøfting og 5 Gårde og 2 Gadehuse i Torsted uden Afgift, men mod at tjene Riget med 1 gerust Hest.”

Dette må da vist have været en god Handel for Niels Krabbe.

Nytårsdag 1583 udgår atter kongelig Ordre til en Del jydsk Adelsmænd om at stile deres Sager sådan, at de kan følge hans Majestæt på en Udenlandsrejse. De har at udstyre både dem selv og deres Heste og Folk på bedste Måde og møde Kongen i Haderslev Påskeaften d. 30. Marts. Rejsen udsættes dog senere til 20. April og bliver til sidst helt opgivet, men de skal dog holde deres Heste og Folk vel ”stafferede”, så de er i Stand til at møde, hvis Hs. Majestæt alligevel skulde få i Sinde at drage af Sted.

I Oktober 1585 udgår kongelig Befaling til nedennævnte Mænd, nemlig ”Lauritz Offessen til Søgård, Chrestoffer Mickelssen til Lundbeck, Loduig Munck til Quistrup, Ofue Lunge til Odden, Tyge Krabbe til Bustrup og Erick Løcke til Eskier”, om at dømme i en Strid, som er opstået mellem Niels Krabbe til Vesløsgård på den ene og Mogens Jul til Pallisbiørg på Kronens Vegne på den anden Side. Striden drejer sig blandt andet også om nogle Enge i Vesløs Dal, nord for den Vej, som går fra Vesløsgård til Øsløs Kirke, og endvidere om nogle andre Enge og Ejendomme, som Niels Krabbe vil tilholde sig inden for Markskellet mellem Vesløsgård og ”Hannæs Bisgård”. Desuden er det også galt med et Hus, som Niels Krabbe har ladet sætte i Øsløs Bys Fægang. De ovennævnte gode Mænd skal nu møde på de omstridte Åsteder og undersøge Forholdene og derefter afsige Dom. Selvfølgelig får de stridende Parter Befaling til at give Møde for de gode Mænd med deres Breve og Beviser.

Hvorledes Dommen faldt, ved jeg ikke, men det er ret interessant, at det Stykke Jord og Eng, Striden drejede sig om, senere hen i Tiden flere Gange har været et Stridens Æble. Således går der Sagn om, at Fru Anne Sø ved falsk Ed tilsvor sig det Stykke Jord op til Øsløs Mark, og en af hendes Efterkommere lå mange År efter i heftig Strid med Præsten i Øsløs om Skellet.

I 1587 vil Kongen atter foretage en Rejse; denne Gang til Slesvig og Holsten og derefter til Hamborg. Niels Krabbe får da også Befaling til at have alt i god

Orden både med gode Klæder og Heste. Han skal ligesom de andre Adelsmænd lade sig gøre en smuk "Fløjelspaltzrock", da Kongen vil have et smukt Følge. Han skal møde med fire Heste. Også denne Rejse blev opsat, så de gode Adelsmænd bliver tit skuffede med Hensyn til Hs. Majestæts Rejser.

Den 27. Septbr. 1592 var Adelen i Nørrejylland forsamlet i Viborg angående Spørgsmålet om at yde Bidrag til Domhuset, så det kunde blive bygget færdigt.

Adelen er villig til at lade sig taksere og lover at yde Bidrag hver efter sin Evne og Lejlighed. Niels Krabbe har sikkert været med på dette Møde; hans Bidrag udgør 8 Dalere. Da Ydelserne går fra 2-15 Dalere, så tyder det hen på, at han må have været en ret velstillet Mand.

Den 27. Marts 1598 udsteder Niels Krabbe på Torstedlund Skøde til Kongen "på 1 Bol i Øster Svenstrup By og Sogn, Han H., hvilket han på egne og Medarvingers Vegne udlægger for 2 Tdr. 5½ Skp. Korn i Landgilde, som Niels Joensen (Viffert) til Torstedlund er bleven Frederik d. II skyldig i et Mageskifte, hvorved han fik en Gård i Hvornum H., kaldet Råkioldt."

I 1606 bortbytter han en Del Gårde og Huse med Århus Hospital og får igen i "Åersløf Sogn og By, Sønder Hald H., 5 Gårde, hvortil hører en ung Egeskov til 5 Svins Olden" samt 1 Boel i Galten H. "med Skov til 3 Svins Olden".

I 1621 mageskifter han igen med en Del af sine mange Ejendomme. Han tilbytter sig Gården Bisgård i Øsløs Sogn med Ret til et Bundgarnsstade i Limfjorden. For denne Gård giver han følgende Ejendomme i Hvornum H.: 1 Gård i Drastrup By, 1 Gård i Estrup By, 1 Gård i Byrsted, Veggerby Sogn og 1 Boel i Klesterup, Vokslev Sogn.

I Vesløs Kirke står to meget smukke og svære Malmstager; disse er af Niels Krabbe og Sognemændene i Vesløs skænket til Kirken i Året 1588. Foruden dette Årstal står på Foden af hver Stage følgende Indskrift: "Thise tho Liuse Stager hafver Kiercken oc Niels Krabbe til Vesløgård oc Sognemænd her i Vesløs betal oc gifuit til Kiercken". Det ser helt godt ud, at Herremanden og hans Sognemænd har kunnet enedes om dette.

Niels Krabbe var to Gange gift; 1ste Gang med Ingeborg Juel Pallesdatter, 2den Gang med Vibeke Ulfstand. På de øverste Stole i Vesløs Kirke findes afbildet 6 meget smukke Våbenskjolde; det er Niels Krabbes og begge hans Hustruers fædre og mødrene Våben.

Det var den 23. August 1579, at Niels Krabbe ægtede Ingeborg Juel, og Ægteskabet varede i 8 År. Hun var en Datter af Landsdommer i Jylland Palle Juel og Hustru Anne Lykke.

Fru Ingeborg døde Juleaften 1587 og havde skænket sin Mand to Sønner; der nævnes rigtignok fire, men de to har nu Fru Vibeke, Niels Krabbes anden Hustru, til Moder. Den ene af Sønnerne hed

Kjeld, vel sagtens opkaldt efter sin Farfader på Nebel; han fik Brusgård og Sebberkloster og var gift med Christence Juel, som ved hans Død lod sætte en lang latinsk Indskrift på hans Gravsten i Viborg Domkirke. Den anden Søn hed Lukas; han kaldes "en god Soldat" og blev 1612 "slagen for Calmar".

Niels Krabbes anden Hustru, Vibeke Ulfstand, var født den 3. Maj 1557 på Vosborg og var en Datter af Gregers Holgersen Ulfstand til Sønder Vosborg og Anne Lange Eriksdatter. Gregers Ulfstand var fra 1572 til sin Død 1583 Lensmand på Skivehus. Datteren Vibeke blev opdraget først hos sin Mormoder og senere hos Fru Anne Corfitz Viffert og hos Fru Margrethe, Knud Brahes. Hun blev i 1590 (d. 25. Oktbr. el. 1. Novbr.) på Gudumlund gift med Niels Krabbe.

Fru Vibeke døde d. 2. April 1611 i Viborg. På et Epitafium i Årestrup Kirke, hvortil hendes Lig senere blev ført, findes følgende Indskrift:

„Her under hviler erlig og welbiurdig Frue Wivicke Ulfstand som hedensofvit sallig udi i Herren År 1611 den nest Mandag efter Påske i Aprilis Manit og hafde hun lefvit 13 Uger da hafd hun werit 52 År gamel og døde hun i Vibor og blef nedersat der og siden optagen og ført hid til Arestrup Kierck, hvor bege hindis kiere Børn Niels Krabbe og Erick Krabbe og er dete hindis fernne og møderne Wåben Gud almegtist gifve denom med alle tro Christne en erefuld og gledelig Opstandelse på den yderste Dag.”

Med Fru Vibeke skal Niels Krabbe have haft fem Børn foruden de to ovennævnte, der døde som små; af disse blev Sønnen Gregers Krabbe, som her kortelig skal omtales, en betydelig Mand. Datteren Ingeborg blev, hvorom senere skal fortælles, gift med Palle Rosenkrantz til Ørup; Susanne blev gift med Niels Friis og Anna med Gunde Lange til Kjølbygård; Iver Krabbe skrev sig til Kongstedlund og endelig Sønnen Gregers, som fik Torstedlund.

Gregers Krabbe var født på Vesløgård d. 12. Januar 1594. Hans Fader lod ham få en omhyggelig Opdragelse; han gik først i Ålborg Skole og senere i Viborg, og 14 År gl. sendtes han til Udlandet, hvor han studerede både i Leipzig, Strasburg og Padua og var borte fra Hjemmet i hele 9 År. 1617 blev han Sekretær i Kancelliet og 1623 forlenedes han med Pandumgård. Kong Kristian d. IV benyttede ham tit som Udsending; han blev således i Året 1625 sendt til Bremen, og Året efter ledsagede han Kongen i Krigen i Tyskland. 1627 fik han Hindsgavl Len, som han dog snart ombyttede med Riberhus Len, og i Maj 1640 blev han optaget i Rigsrådet. Han var med et Gesandtskab i England, og Kongen havde egentlig tænkt at sætte ham i Spidsen for dette, men han måtte dog vige for Corfitz Ulfeldt, som også her vilde være den første. Han var endogså i Sendefærd til Rusland og blev i 1643 sendt med Just Høg som Gesandt til Fredskongressen i Osnabrück, og samme År

udnævntes han til Landskommissær i Jylland. Ved Kong Frederik den III's Kroning i 1648 blev han slået til Ridder, men højst nåede han dog på Embedsstigen, da han i Juli 1651 blev Hannibal Shestedes Efterfølger som Statholder i Norge og blev forlenet med Akerhus Len. Så højt nåede denne Mand, som vel nok havde tilbragt sine første Barndomsår på Vesløsgård.

Han var en dygtig og betydelig Mand, og det må siges til hans Ros, at han forstod at gøre sig afholdt af sine undergivne, ja selv af Bønderne. Hans Billede viser kloge og forstandige Træk. Han var to Gange gift, første Gang med Helvig Rud og anden Gang med Dorthe Då. Han døde den 20. Dec. 1655 på Akerhus i Norge, men hans Lig blev senere ført til Årestrup Kirke, hvor mange af Krabbeslægten har fundet deres sidste Hvilested i et stort Gravkammer, som nu er tilkastet. Der er fra Krabbernes Gravkapel opbevaret fire Kisteplader i Årestrup Kirke, og på den ene af disse findes følgende mærkelige og interessante Indskrift, som jeg ikke kan lade være med at anføre:

”Høyedt afl byrd oc blod, af sinds oc lyckens gaffuer,
Her Gregers Krabbe god til Tostelund, her haffuer
for samlet sine been; hand Som i mange år
Danmarkis Riges Råd, och medrigenter Wår,
Stathold'r i Norgisland, Høffding på Aggershuus:
1594 It fem Ni fire år, Opgick hans leffnets lius
på wesslesgård den tølfft af Jani månet kold
Niels krabb oc Wiwik Ulfstand wår hans forældre bold
Edlinger Well bekient Som i hans Unge dage
I dyd oc Herren fryct ham flitlig lod opdrage,
hustruer Gaff gud ham Tu, fru heluig Ruud den fyrste,
Med Siuff børn i siuff År gud Dennem mone forlyste.
Omsir alf guds forsiun fick hand fru Dorthe Då,
med hind i ti år hand fem deilig Børn monn få
Salig i Gud souf hen denne welbyrdig helt,
1655 der mand it Sex fem fem den tiufnd December telt',
på Aggerhusis Schlott; då hand sit lefnits tid,
sin Gud, sin kong oc land, fattig oc Riig med flid
tredsindstiu oc to år, oprigtig haffde tient,
har hand sit lefnets mål lycksalig her fuldendt.”

Niels Krabbe skal være død i Året 1626. Der siges, at han og hans sidste Hustru Fru Ingeborg Juel skal være begravet under Koret i Vesløs Kirke. Det er dog vist meget tvivlsomt, da det er hans Datter Ingeborg og hendes Mand Palle Rosenkrantz, der hviler der, men der kan naturligvis godt have været flere Kister eller der længere inde under Koret findes en Begravelse, som nu er tildækket.

Dermed er Krabbeslægten Herredømme på Vesløsgård til Ende, i det mindste på Mandslinien.

* * *

Med Niels Krabbes Datter Ingeborg, som var bleven gift med Adelsmanden Palle Rosenkrantz, gik Vesløsgård nu over til denne Slægt.

Palle Børgesen Rosenkrantz var født i Året 1588 og var en Søn af Børge Eriksen Rosenkrantz og Hustru Margrethe Juel til Herregården Ørup i

Ingelstad Herred i Skåne; Ørup, der ligger knap en Mil fra Havet, var i Middelalderen en stærkt bygget Borg omgivet af brede, vandfyldte Grave.

Man vil måske spørge, hvorledes det kunde gå til, at Palle Rosenkrantz til Ørup fandt sig en Brud oppe fra det nordligste Jylland. Det er dog ikke vanskeligt at give Svar derpå, da Niels Krabbes første Frue, Ingeborg Juel, var en Søster til Hr. Palles Moder Fru Margrethe, så det er tænkeligt, at der ved dette Slægtskab er bleven knyttet Bekendtskabsbånd mellem de to Familier.

Palle Rosenkrantz nævnes allerede 1613 og kaldes da Arehidiaconus i Trondhjems Domkirke. Han lagde en Del Gods til Ørup og mageskiftede Ejendomme med Kong Christian d. IV, som også benyttede ham i forskellige Anliggender. Således afsluttede han 1640 på Kongsgården på Oddernæs på Kronens Vegne et Mageskifte mellem Christoffer Gøye og Kronen om nogle Gårde og Huse på Bornholm. Allerede i 1635 havde han solgt Ørup til sin Broder Holger Rosenkrantz til Frøllinge. Fra 1631-48 var Hr. Palle Lensmand over Nedenæs (Agdesiden) Len i Norge og fra 1648-52 over Lundenæs Len (Ribe Stift). Fra 1647 findes Regnskab over det norske Len, Afgiften er 3940 Daler (deraf 600 Dl. til Jørgen Kås for Lister Len, også i Norge). Skønt Palle Rosenkrantz døde 1651 i Juni Måned, fik hans Arvinger dog Lov til at beholde Lenet til 1ste Maj 1652 mod at give Afkald på den indbetalte Tredjedel af Lenets Rente. I øvrigt havde Rigsrådet i 1650 vedtaget, at alle Lensmændene i Danmark og Norge til Afbetaling af Rigets Gæld skulde indbetale et Års Indkomst af deres Len, fordelt på Treåret 1650-52, men til Gengæld skulde så deres Enker eller Arvinger beholde Lenet et Nådensår. Lundenæs Len, som Palle Rosenkrantz havde på denne Tid, står i Fortegnelsen ansat til en Indtægt af 2025 Dl. 50 Skil.

I en gammel Visitatsbog fra Ofraby Pastorat ved Ørup fortælles, at en ”Palæmon Rosenkrantz” uden lovlig Tilladelse vilde tage Kirken fra Sognebeboerne i Nedrabby, også tæt ved Ørup. Men Præsten i Ofraby fortæller dog 1698, at Kirken blev kasseret i Christian d. IV's Tid, så man gør måske denne Palæmon, som sikkert er Hr. Palle, Uret ved at henføre en sådan Voldshandling til ham.

Palle Rosenkrantz var to Gange gift; første Gang med Kirsten Abildgård, som først var forlovet med hans Broder Aksel, men han døde før Brylluppet. Kirsten Abildgård var en Datter af Eggert Abildgård til Skodborg; hendes Moder hed Mette Juel, som Eggert Abildgård i sin Tid havde bortført og ægtet mod hendes Frænders Vidende og Vilje. Med Fru Kirsten havde han en Datter Margrethe.

Senere ægtede han som allerede nævnt Jomfru Ingeborg Krabbe fra Vesløsgård.

Hun skænkede sin Mand syv Børn, nemlig: Aksel og Margrethe, begge døde som små, Birger, der døde kort før sit Bryllup, Døtrene Kirsten, Ingeborg og Vibeke, som alle blev gifte, og endelig må nævnes sønnen Niels Rosenkrantz, som blev et smukt og ædelt

Skud på denne Adelslægt's Stamtræ; han blev nemlig en meget betydelig Mand.

Den 18. Juli 1649 var "velbyrdig Fru Ingeborg Krabbe, Palle Rosenkrantz's til Vesløgård", til fint Barnedåb i Ribe Domkirke, idet hun stod Fadder til sin Broder Gregers Krabbes Datter Ingeborg; Gregers Krabbe var den Gang Lensmand på Riberhus.

Palle Rosenkrantz boede sikkert i det mindste de sidste År på Vesløgård. Både han og Fru Ingeborg døde i Året 1651 og blev bisatte i en muret Gravhvelving under Koret i Vesløs Kirke, hvor deres Kister endnu findes. Kisterne har været betrukne med Læder og forsynede med smukke, drejede Jernhåndtag. På Hr. Palles Kiste har ligget hans lange Kårde, og på Fru Ingeborgs Kiste en meget smuk Kisteplade af Messing med følgende Indskrift:

"Her hviler enig og velbyrdig Frue, Frue Ingeborre Krabbe til Veslesgård, som var erlig og velbyrdig Mand Niels Krabbe til Tåstlund og erlig og velbyrdig Frue, Frue Wibeke Ulstand af Vasborrig deris Datter, fød den 18de Marts Anno 1602 og kallede Gud hinde den 28de Februari Anno 1651, Gud give hinde med alle tro Christne en gledelig og ærefuld Opstandelse."

Begravelsen er nu desværre i en meget sørgelig Forfatning: den ene Side af Hvelvingen er skredet ned, og Kisterne er næsten helt ødelagte og sammensunkue. Det har dog været Meningen, at Gravkamret skulde vedligeholdes. I Hofmanns Foundationer for Ålborg Stift kan nemlig læses flg.: "Frue Birgitte Scheel, General-Liutenant Rosenkrantz's Enke til Selsø, givet til Wesløs-Kirke 33 Rdlr. 2 Mk., efter Stift-Amtmandens og Biskoppens Qvittering af 6 Juni 1716, hvorfor Kirken skal holde de Rosenkrantzers, hendes Salig Herres Forældres Begravelse vedlige; Capitalen står hos Kirke-Eyeren efter Justitz-Råd Bierregårds Skrivelse af 18 Septbr. 1736, som lader Begravelset vedligeholde." De efterfølgende Kirkeejere må desværre kun have taget lidt Hensyn til Fru Birgittes kærlige Tanke og ønske.

I Vesløs Kirke findes dog også et andet synligt Minde efter Hr. Palle, nemlig Fadet til Døbefonten. På dette Fad, der er af udhamret Messing, findes flg. Indskrift:

"Anno 1642 d. 13 Februarii hafver erlig och welbördig Mand Palle Rosenkrantz til Westløgård, Kong: Maietz: Befalingsmand ofver Augdesiden gifvit dete Becken til Funten udi Wedtzløs Kiercke. Gud hannem der for belønne och veyer samme Becken 10 Skole Pund."

Efter alt at dømme har Hr. Palle Rosenkrantz været en ret betydelig Mand. Ved hans Død gik Vesløgård vistnok over til hans berømte Søn Niels Rosenkrantz; i det mindste nævner Pontoppidan i sin "Danske Atlas" ham som den efterfølgende Ejer af Gården. Vel skrev denne Mand sig ikke til Vesløgård, men derfor kan han godt have haft Gården i Besiddelse i nogle År efter sine Forældres Død, selv om han også færdedes i fremmed Land.

Niels Palleesen Rosenkrantz, der senere skrev sig til Stougård, Holbækgård og Alsted, var født på Fædrenegården Ørup 1627 og henlevede der sin Barndom. Senere sendtes han til den lærde Skole i Viborg, hvor han var i to År, og derefter til Sorø, hvor han studerede i seks År. Men da hans Hu altid stod til Krigstjenesten, drog han d. 3. Maj 1649 efter sine Forældres Råd og Samtykke til Holland og Nederlandene.

Der besøgte han de fleste større Byer og Fæstninger og gik derefter i Krigstjeneste under Prins Henrik Frederik af Oranien. Efter kort Tid opgav han dog Tjenesten og rejste til Spanien, hvor han som frivillig kom til at tjene i sin Landsmands, Ulrik Christian Gyldenløves, Livkompagni og blev Kornet. Da han i 1652 erfarede sine Forældres Død, drog han med sin Chefs Tilladelse en Tur hjem til Danmark, men Opholdet her hjemme varede kun en tre Ugers Tid. Jeg kan ikke tænke andet, end at han da har været med ved sine kære Forældres Bisættelse i Vesløs Kirke, og de gode Sognefolk i Vesløs har da haft Lejlighed til at skue megen adelig Pragt og Storhed.

Efter sin Tilbagekomst til Spanien var han med i mange Slag og deltog i Belejringen af flere franske Fæstninger, og der lyder megen Ros om hans store Mod og Uforfærdethed, og 1656 blev han forfremmet til Kaptejn-løjtnant.

Under Belejringen af Valenciennes (i Frankrig) blev han såret i Låret af en Musketkugle, men Såret var dog ikke farligt. Straks efter fangede han en fransk Oberst og blev nu gjort til Ritmester.

Men så brød i 1657 Krigen ud mellem Danmark og Sverige, og hans Fædreland havde nu selv Brug for hans Mod og Dygtighed. Som en lydige Søn drog han også med det bedste Skudsmål straks op for at tilbyde sit Fædreland sin Tjeneste, skønt Spanierne nødig gav Slip på ham og lovede ham, at han skulde blive godt modtaget, hvis han vilde komme igen.

Ved sin Hjemkomst blev han af Kong Frederik den III udnævnt til Major over Kongens Livkompagni, de såkaldte Gønger fra Gønge Herred i Skåne.

Under Krigen med Karl Gustav fik Niels Rosenkrantz flere Gange Lejlighed til at lægge sit Mod og sin Snarrådighed for Dagen. Særlig må nævnes Udfaldet d. 23. Aug.; Niels Rosenkrantz drev Fjenden ud af Løbegravene og nedlagde med egen Hånd to svenske Officerer, men fik derved tre Sår i Armen samt nogle Tænder slået ud af Munden.

Han tabte dog langtfra Modet, men gik dristig frem på ny. Herom fortælles der i hans Ligprædiken:

”Der han således gandske blodig og ivrig kom marcherendes noget for Folket, som sinkede sig med at plyndre, kom han imod en Svensk Ober-Officer med et draget Slag-Sværd, som råbte ham an. Den Sal. Herre begav sig derover på nye med et frit Mod i Kamp med ham, som stedse hug ud efter den Sal. Herre, indtil han hug ham Klingen af Forfæstet, og med Pynten af Sværdet stak ham i Ansigtet, så Øye-Låget hængte ned på Kinden, men han slog ham derfor med stor Resolution Fæstet i Hovedet, sprang ham derpå lige ind på Livet, og holdt ham så længe, indtil hans Soldater kom ham til Hielp, da han fik sin Fiendes Sværd. Men som den Sal. Herre af disse adskillige Skermytzeler og Vunder var bleven såre afmægtig, blev han af sine egne Soldater opreyst og på Piquer båret her ind i Byen for et dødt Menneske udi hans Salig Svogers, da værende Ober-Secretairs Erik Kraghs Huus, hvor han med all fornøden Varetægt, til hans Helbredelse, flittigen blev forsynet.”

Ved Hjælp af den gode Pleje var han dog nogle Uger efter atter i Stand til at møde på Voldene. Den 10. Oktb. stormede han Fjenden på Amager og blev atter såret. Ved selve Stormen d. 11. Febr. 1659 havde han Kommandoen ved Kastellet, som han forsvarede så bravt, at Fjenden måtte trække sig tilbage. Kongen satte stor Pris på ham og udnævnte ham til Kommandant i Nakskov og gav ham Jungshoved til Len.

Efter Krigen holdt han d. 30. Jan. 1662 Bryllup i Viborg med Jomfru Birgitte Skeel til Holbækgård. Men snart var han igen ude i Krigens Tummel. 1666 gjorde Kongen ham til Oberst over et sjællandsk Regiment og Året efter til Vicekommandant i København, og han lod i den Tid foretage betydelige Forbedringer af Voldene og hele Forsvaret ved København. 1672 blev han Kommandant i København og Assessor i Krigskollegiet og endelig to År derefter Generalmajor og Ridder. 1675 drog han med Hæren til Wismar og Stralsund, og begge Steder indlagde han sig store Fortjenester.

Året efter var Krigsskuepladsen flyttet til Skåne, og Niels Rosenkrantz var blandt de første, der satte Foden på skånsk Grund. Da han den 2den Juli under Belejringen af Helsingborg ved Daggry gik op på Brystværet, blev han ramt i Hovedet af en Kanonkugle. Nogle Dragoner bar ham ind i hans Telt, hvor han lå hen i Bøn i to Timer og sov så rolig og stille hen, 49 År gammel.

Niels Rosenkrantz var en brav Mand, en alvorlig troende Kristen og en ærlig Sjæl, som hadede al Falskhed og Løgn, og aldrig kom en Ed over hans Læber. Han var gennemglødet af en levende Fædrelandskærlighed og sparede aldrig sig selv; han krævede streng Mandstugt, men hans Soldaters Vel lå ham altid stærkt på Sinde. Han

samlede sig ikke som så mange andre Rigdomme ved Krigen. Hans Husliv var skønt og rigt; med sin Hustru havde han fire Børn, hvoraf kun en Datter overlevede ham, men hun døde 10 År gl.

Intet Under, at ”den Salig Herre” i den Ligprædiken, der blev holdt over ham, roses over al Måde, men han havde sikkert også fortjent det.

Fru Birgitte Skeel tog sig sin kække Husbonds Død meget nær, og i den ovennævnte Ligprædiken hedder det i Tidens ejendommelige, opstyltede Sprog således:

”Gud haver taget et stort Nam i hendes Velbårenheds Boe, i det det haver behaget hannem at tage hendes Høyædle og Sl. Herre og Husbonde som hendes bedste Boe-Have . . . o.s.v.”

Hun overlevede ham i mange År, og sammen med Søhelten Niels Juels Enke Margrethe Ulfeldt stiftede hun et adeligt Jomfrukloster i Roskilde. Hun døde 1720 og ligger begravet hos sin Mand i Nikolaj Kirke i København.

* * *

Der kommer nu en Tid, hvor det synes, at Vesløgsgård har gået fra Hånd til Hånd og tit har skiftet Ejer, og deri kan mulig den økonomiske Slappelse og de urolige Forhold under og efter Krigen med Sverrig være Skyld.

Hvornår Niels Rosenkrantz solgte Gården, kan jeg ikke sige, men omkring Året 1657 skal den have tilhørt *Erik Juel* til Hundsbæk. Denne Mand var Rigsråd, Befalingsmand på Ålborghus og Landsdommer i Nørrejylland. Han var på mødrene Side beslægtet med Niels Rosenkrantz' Moder, Ingeborg Krabbe, idet hans Moder også var af Slægten Ulfstand til Vosborg.

Han var i 1618 bleven gift med Sofie Shested, som var en Datter af Claus Maltesen Shested og Fru Anne Lykke til Torp i Rær Sogn, hvorved han kom i Besiddelse af denne Gård. Af dette Ægtepars mange Børn skal særlig nævnes Søhelten Niels og Jens Juel, som begge skal have tilbragt en Del af deres Barndom på Torp. Erik Juel skal også på denne Tid have ejet Søgård i Nors. Han døde i Året 1657, og Vesløgsgård gik nu over til hans Kreditorer. Blandt disse nævnes (i Traps Beskrivelse) særlig to, nemlig Dorthe Då og Eggert Abildgård.

Dorthe Då var en Datter af den myndige og dygtige Mand, Rigsråden Claus Då til Raunstrup, Borreby og fl. Gårde. Hun var født d. 17. Juli 1617 i Norge, medens Faderen var Lensmand i Trondhjem, og hun havde i sin Ungdom været forlovet med en Frands Ulfeldt, som døde i Wien før Bryllupet. Den 1ste Februar 1646 blev hun i Viborg gift med Rigsråd Gregers Krabbe til Torstedlund, en Søn af Niels Krabbe til Vesløgsgård, hvad allerede er omtalt. Før sit Ægteskab havde hun fået Bevilling til at være sin egen Værge, og alt tyder på, at hun har arvet ikke så lidt af Faderens Myndighed og Dygtighed.

Hun døde 1675 og ligger begravet i Årestrup Kirke hos sin Mand.

Eggert Abildgård, som nu også havde Part i Vesløgård, skrev sig til Skodborg, Estrup og Lynderup. Han havde i sin Ungdom studeret i Holland. Efter Krigen med Sverrig måtte han gå fra sine Gårde og levede siden i stor Armod. Der går Sagn om, at det var hans stolte Frue Dorthe Lykke, som ved sin utrolige ødselhed bidrog til at styrte ham i så dyb Fattigdom. Han døde 1705 barnløs som den sidste Mand af sin adelige Slægt.

Både Dorthe Då og Eggert Abildgård skal dog allerede i 1663 have solgt deres Parter af Vesløgård til Jørgen Lykke til Buderupholm.

Jørgen Lykke var født 1621 i Thy; han var i 1642 Ritmester og 1648 Løjtnant i Norge og fik da Rejsepenge for at gøre Tjeneste i Krigen tiden for Riget. Ved Krigen med Sverrig faldt han i svensk Fangenskab; senere blev han Oberstløjtnant til Hest. Der blev i 1694 bevilget ham 25 Rdl. årlig af Thisted Amtsstue, men han fik aldrig Gavn deraf, da han allerede var død Året forud. Han ligger begravet i Vester Assels Kirke på Mors. Foruden Buderupholm m. fl. Gårde skal han også have været i Besiddelse af Søgård i Nors og Vejerslevgård på Mors. Straks efter, at han havde købt Vesløgård, eller rettere en Part af den, solgte han den igen samme År til Maren Nielsdatter.

Om denne *Maren Nielsdatter*, som i Jørgen Lykkes Skøde af 24. Febr. 1663 benævnes som salig Kield Nielsens Efterleverske udi Thisted, vides desværre kun så lidt. Hun skal igen have samlet Gården, som jo var på flere Hænder, og dette tyder på, at hun har været i Besiddelse af både Dygtighed og Energi.

Der er dog opbevaret et synligt Minde om hende, idet hun har skænket Alterkalken til Vesløgård Kirke. På Bægeret står følgende Indskrift:

M. N. D.
K. N. S.
1668.

Det skal sikkert læses som Maren Niels -datter og Kield Niels -Søn. Som Enke har hun ladet sætte sit eget Navn først, men hun har så, forhåbentlig i kærlig Erindring, medtaget sin afdøde Mands Navn også. Der kan dølge sig så mangan smuk og kærlig Tanke bag sådan en gammel og kort Indskrift.

Ligeledes findes på Vesløgård en meget smuk Gårdklokke med Ornamenten og latinsk Indskrift med Klokkestøberens Navn. Da Klokken bærer Årstallet 1669, stammer den således også fra den Tid, da Maren Nielsdatter var Gårdens Herskerinde. Den latinske Indskrift på den gamle Klokke lyder: "Gerrit Schimmel me fecit Daventria 1669", som i Oversættelse hedder: "Gerrit Schimmel støbte mig i Daventry 1669." Gerrit Schimmel var en nederlandsk Klokkestøber og Daventry en By i det sydvestlige England.

Hvorledes Klokken har fundet Vej herop til Vesløgård for at tjene som Madklokke, er en Gåde, som vanskelig løses. Mulig har den været Skibsklokke og kommen hertil ved Stranding, enten det så har været i Maren Nielsdatters Tid eller senere.

Den efterfølgende Ejer hed *Laurids Jensen Koch*. Om ham vides heller ikke ret meget; han skal omkring 1700 have ejet Gården Oddersbøl i Hjardemål Sogn, og denne Gård gik over til hans Datter Anna, som blev gift med en Casper Preetzmann. Laurids Koch skal være død i Året 1703. Allerede 1689 havde han solgt Vesløgård til Oberstløjtnant Zacharias von Kahlen; Gården skal da have haft 27 Tdr. Hartkorn.

Om *Zacharias von Kahlen*s Afstamning og Ungdom ved jeg kun lidt at fortælle. I nogle utrykte Kilder nævnes en Zach. v. Kahlen, som i 1675 var Kornet ved et nordjydsk Rytterregiment. Han blev også sendt til Pommeren og Brandenburg for at undersøge Forholdene og skaffe Underretning om Svenskernes Planer og blev i 1676 hårdt såret ved Stralsund og derefter henlagt i Kur i Güstrau. Samme År blev han Ritmester og fik 100 Rdl. til sin Helbredelse. Han forfremmedes til Major ved Regimentet i April 1678, og i 1683 blev han Oberstløjtnant. Han tog sin Afsked 1695. Det er tænkeligt, at det er den samme Mand, som nu blev Ejer af Vesløgård, skønt det ikke med Bestemthed kan afgøres.

Zacharias von Kahlen var gift med Marthe Sabine Claudi. Han var en meget godgørende Mand, og der er mange Vidnesbyrd om hans kærlige Sindelag og store Offervillighed. Men han var meget forarmet og måtte kæmpe hårdt med Gæld og Fattigdom.

1702 solgte han Vesløgård til Enevold Nielsen Berregaard til Kølbygård, men 1706 havde han købt Gården Todbøl i Thy, hvor han boede til sin Død.

Præsten i Øsløs, N. Steenstrup, roser meget Zacharias v. Kahlen, da denne betænker ham så vel og så villig med Offer. Han skriver, at der forhen var givet 6 Tdr. Byg årlig af Vesløgård foruden 3 Tdr. Byg af en Bondegård, kaldet Jens Simonsøns Gård; men denne sidste Afgift var gået tabt. Men da v. Kahlen blev Ejer af Gården, fik Præsten i Offer af et Års Avl 4 Tdr. Rug og 4 Tdr. Byg samt 4 Rdl. af ham og hans Hus på hver af de tre store Højtider, "foruden al anden Godhed, som han idelig beviser".

Også Vesløgård Sogn nød godt af v. Kahlens Godgørelse. Han skænkede nemlig Sognet et "Skolehus", som Sognefolkene så skulde vedligeholde; det vides ikke, hvor dette Hus har ligget. Desuden gav han den store Altertavle (i Barokstil), som endnu findes i Vesløgård Kirke. Altertavlen er ikke særlig smuk, men efter den Tids Forhold har det været en anselig og betydelig Gave.

Der er endnu flere Vidnesbyrd om hans varme Hjertelag. Således skænkede han i Året 1708 1000 Rdl. Courant til fattige Disciple i Ålborg Skole efter hans og hans Frues Død, og samme År endvidere 200 Rdl. til Vestre Fattighus i Ålborg. Men disse Gaver kom aldrig til Nytte, idet v. Kahlens Enke efter sin

Mands Død levede i "armodelig Tilstand", som det hedder, og tilsidst blev erklæret fallit, og Todbøl blev solgt ved Auktion.

Zacharias v. Kahlen døde d. 13. Febr. 1726, 79 År gl., og ligger begravet i Koret i Skjoldborg Kirke, hvor hans Ligsten ses indmuret i Korets søndre Væg. Der går Sagn om, at han under Trykket af sin Gæld og sine trange økonomiske Kår tog sig selv af Dage, og i Kirkebogen berettes der, at han blev begravet uden Ceremonier, så dette kan jo gerne tyde på, at der har været noget om Rygtet.

Der er noget tragisk over den Mands Livsskæbne i Forholdet mellem hans Vilje og hans Evne. Hans medfølelse og gavmilde Sindelag vilde så gerne udfolde sig overfor hans Medmennesker i Gavmildhed og Barmhjertighed, men hans Fattigdom og hans Gæld, som forbitrede hans Liv, var ham som en Lænke om Benet og lagde tyngende Bånd på hans gode Vilje.

* * *

Fra Året 1702 tog altså Slægten Berregård Vesløsgård i Besiddelse, og Gården var i denne Slægts Eje i 100 År.

Der går Sagn om, at Slægtens Rigdom skyldtes et Skrin, som en af Forfædrene fandt på Stranden ved Vesterhavet, hvorved han blev i Stand til at lade sine Sønner studere.

Enevold Nielsen Berregård til Kølbygård, Justitsråd og Borgmester i Thisted, var en Søn af Præsten på Gjol Niels Pedersen Bjerregård og Hustru Mette Sørensdatter. Han blev i Året 1726 optaget i Adelsstanden. Allerede i 1679 var han bleven gift med den bekendte Anne Søe til Vesløsgård (om hende henvises i øvrigt til M. Åberg: Fru Anne Søe, i Historisk Årbog for Thisted Amt, 1910).

Anne Søe var født 1644 og blev opdraget hos sine Bedsteforældre i Thisted. Ganske ung blev hun gift med Rådmand Søren Bugge i Thisted, med hvem hun havde to Børn. Året efter hans Død blev hun, 35 År gl., gift med Enevold Berregård. Disse to samlede sig store Rigdomme, og de har begge, og ikke mindst Anne Søe, været i Besiddelse af et betydeligt Forretningstalant. Deres Ægteskab velsignedes med to Sønner, Kristian og Friderich Berregård. Enevold Berregård havde, da han i 1726 blev adlet, fået Kølbygård oprettet til et Stamhus; han døde i Året 1731.

Fru Anne Søe, der i sin Ungdom skal have været meget smuk, var en evnerig og udviklet Kvinde. Hun har vist ikke været så slem, som de mange Sagn, der går om hende, vil gøre hende til, men hun har været en Stræbernatur, der vilde opad til Rigdom og Anseelse, koste hvad det vilde. Det lykkedes hende også; hun fik se sin Mand med Våbenskjold, og med Hensyn til at samle Rigdom, da nåede hun deri også meget vidt, da hun ved sin Død var mere end Millionær.

Skønt hun i Folkemunde beskyldtes for en umættelig Guldthirst og Gerrighed, har hun dog efter sin Mands Død udvist en ret betydelig Godgørenhed og bortsænket flere Tusinde Rigsdaler til forskellige Formål. I et af hendes Gavebreve fremkommer en Udtalelse, der kan tyde på, at Enevold Berregård har fået en temmelig hastig Død. Det lyder nemlig således:

"Anne Søe til Kølbygård, afgangne Justitz-Råd Enevold Berregårds, kiender og hermed vitterliggør, at som min gode Sal. Mand tillige med mig havde besluttet, førend Døden mellem os gjorde Skilsmisse, til Gudelig Brug at bortskenke og forære een og anden Capital, hvorover min gode Sal. Mands hastige påkommende Fraskillelse hindrede os at forfatte noget skriftlig . . ."

Blandt Gaveme findes også 200 Rdl. henlagt til Vedligeholdelse af hendes Familiebegravelse i Thisted Kirke. Det hedder deri:

. . . "At som min sal. Farfader, afgangne Povel Jacobsen, fordum Rådmand i Thisted, og hans Hustrue, afgangne Ingeborg Søe, haver deres Begravelses- og Hvile-Sted næst Norden til Alteret i Thisted Kirke, og min Sal. Mand og jeg haver til deres Afmindelse og til et Taknemmeligheds-Tegn, at jeg udi mine unge År i deres Huus er opdraget, ladet opsætte en Sten i Muuren ud for de Sal. Afdødes Grave, deres døde Been i samme Grav må blive conserverede og uomkaste . . ."

Også den "Danske Skole" i Thisted betænker hun med et Legat, som hun ønsker anvendt til Catechisation. Til at gøre Begyndelsen udvælger hun "Peder Riiber, Hører udi Thisted Latinske Skole". Han må påtage sig en Time om Søndagen efter Højmesse og en Time om Torsdagen før Skriftetid at catechisere med Børnene i Kirken. Hun bestemmer selv meget omhyggeligt, hvorledes alt skal ordnes:

"1. At der må ringes med en af Kierkens Klokker, førend Catechisationen begynder, at Byens Indvånere og især deres Tjeneste-Tyende kunde viide at indfinde sig til den berammede Tid.

2. At Catechisationen begynder og ender med en Psalme, som siunges.

3. At til denne Catechisation, som ikke bør vare over en Time, møder hver Gang alle de Børn, som undervises i den Danske Skole.

4. At disse Børn af den Danske Skole, imedens Catechisationen varer, står i Kirkens bredeste Gang, og Drengene stilles på den ene Side af Gangen, men Pigerne på den anden Side.

5. At den, som catechiserer, gjør Børnene et el. flere Spørgsmål, således at de ey aleene læse uden ad Lutheri liden Catechismus, men endog viide at forklare den, så man kand erfare, at de forstå Ordenes Mening."

Den, der catechiserer, skal gøre sine Spørgsmål med høj Røst, og Børnene skal også svare tydeligt. Som man ser, har Fruen ret gode og sunde Tanker om Ungdommens Oplærelse.

Det er muligt, at Anne Søe særlig har haft med Vesløgsgård at gøre, og at hun også tit har opholdt sig der for kortere Tid. Det omstridte Jordstykke ”Trædjorden”, som allerede i 1596 var et omstridt Emne, skal hun ved falsk Ed have tilvendt sig, idet hun efter Sagnet skal have taget Jord fra sin Have i sine Sko og på selve Jordstykket svoret sin Saligheds Ed på, at Jorden var hendes. Ligeledes fortælles der, at Djævelen i Skikkelse af en sort Puddelhund kom til hende ved Nattetide på Vesløgsgård, ja, til sidst blev hun jo ført lige til Helvede, så der ved hendes Begravelse kun var et Knippe Halm i Kisten.

Af Sagnene om Fruen til Kølbygård og Vesløgsgård, hvorom kan læses i den omtalte Skildring af Anne Søe af M. Åberg, skal her medtages et, som ikke findes omtalt der. Som sagt var Fruen meget gerrig; hun nænnede ikke en Gang at lade sit Korn male på Møllen, men lod sine Piger male det på en Håndkværn. En Aften bad de om at måtte blive fri for at male Korn næste Morgen, og Fruen gav dem Tilladelsen, men befalede dem at blive i Sengen, til hun kaldte på dem. Næste Morgen vågnede Pigerne imidlertid ved en forfærdelig Larm fra Kværnen. Deres Nysgerrighed var dem for stærk, og de listede sig hen for at se, hvad der var på Færde. Til deres Skræk så de da en lille Dreng med en stor, rød Hue stå og dreje Kværnen, medens Fruen stod bag ham og tærskede løs på ham med sin Hundepisk. Men på én Gang holdt Nissen op og sagde: ”Her er for mange øjne”, og forsvandt. Pigerne kom i Seng i en Fart, men Fruen var vred og lovede dem, at de ikke så snart skulde få fri igen.

Anne Søe døde i Året 1736 på Kølbygård, 92 År gl. De mange Historier, der går om hende, har vel kun lidt med Sandheden at gøre, men i denne mærkelige Kvindes Væsen og Liv har der sikkert været mange og stærke Kræfter til både ondt og godt, som har kæmpet om Herredømmet; det vil være umuligt for os, der næsten 200 År efter hendes Død vil granske i hendes Liv, at finde ind til Kærnen i hendes sammensatte Natur.

Kølbygård og Vesløgsgård gik nu over til Sønnen *Kristian Berregård*. Han blev først Assessor i Hofretten, men blev i 1713 udnævnt til Viceborgmester i København, hvilken Stilling han beklædte til 1729. Senere købte han Herregården Borreby på Sjælland, og i 1734 udnævntes han til Amtmand over Antvorskov og Korsør Amter. I 1741 henlagde han Vesløgsgård under Stamhuset. Han var gift med Jytte Worm, en Datter af den lærde Villum Worm. I Året 1741 tog han sin Afsked som Amtmand og døde i 1750 med Titel af Konferensråd.

Sønnen *Villum Berregaard*, som nu overtog Faderens Godser, var født 1717. Også han fik en glimrende Løbebane og steg hurtigt fra den ene Embedsstilling til den anden. Allerede i en Alder af kun 19 År blev han Hofjunker og Kommitteret i Kammerkollegiet. I 1739 blev han Justitsråd, og ved sin Faders Afgang som Amtmand blev han udnævnt til hans Efterfølger. Udnævnelserne fulgte nu Slag i Slag, først Etatsråd, så Konferensråd og samme År Kammerherre, foruden at flere betydelige Hverv blev ham betroet. 1761 fik han Ordenen ”l'union parfaite”, senere Ridder af Dbg. og i 1767 Geheimeråd og to År senere Justitiarius i Højesteret. Han stod i særlig gunstig Forhold til Kongehuset, og Kong Kristian d. VIII skal have ejet et Maleri, hvor Villum Berregård endogså var malet ved Siden af selve Kong Frederik d. V, ligesom han også skal være bleven slået til Ridder på dennes Fødselsdag. Han levede mest på Antvorskov Slot og døde i København 1769. Hans Hustru var en tysk Rigsgravinde, Beata Antonia Augusta af Reuss-Plouen.

Den næste Ejer af Vesløgsgård og Kølbygård var Villum Berregårds Søn *Frederik Berregård*, som var født 1750. Han var i 1772 Ritmester ved Dragonerne. Der fortælles, at han tog sin Afsked, fordi han med Forsæt blev beordret til som Befalingsmand for en Militærafdeling at overvære sin Fætter Enevold Brandts Henrettelse sammen med Struense. Hans Afskedsbegæring blev bevilget, men der siges, at det blev taget meget unådigt op på højere Steder. Han må dog være bleven tagen til Nåde igen, da han senere blev udnævnt til Kammerherre.

Efter sin Afskedigelse levede han et roligt og stille Liv på sine Gårde; men så brød på en Gang tunge Sorger ind over hans Liv. Hans Hustru, Sofie Schested samt to Børn, en femårig Dreng og en 3 Md. gammel Datter døde nemlig i Marts Måned 1787 af Børnekopper. Det blev ham nu uudholdeligt at være på Kølbygård, der gemte på så mange tunge Minder, og han flyttede til Slagelse, hvor hans Moder endnu levede.

To År senere giftede han sig med sin første Hustrus Søster Jensine Vilhelmine Schested, men dette Ægteskab blev ikke lykkeligt og blev tilsidst opløst.

Han lå i meget heftig Strid med Præsten Kay Praem i Øsløs. Særlig er det galt i Sommeren 1786, da Øsløs Bys Jorder bliver udskiftede, og Kammerherren tillige med Præsten er til Stede ved Taksationen af Jorden. Det kommer da til mange heftige Scener, og den stridbare Præst stikler onskabsfuldt til, at Hr. Kammerherren møder til Hest med Skytte, medens Taksationsmændene og alle Lodejerne pænt må traske bag efter til Fods. Da Skellet mellem Øsløs og Vesløs skal fastsættes, er det især igen galt med det bestandig omstridte Jordstykke, Trædjorden, og det kommer til heftigt Skænderi, men til sidst ender dog alt i så nogenlunde god Forståelse.

I 1804 nævnes en Forvalter Overgård på Vesløgsgård, og der siges om ham, at han var så meget god mod Fattigfolk.

Der fortælles, at hos flere af Anne Søes Efterkommere fandtes Tilbøjeligheder til Hallucinationer og andre ejendommelige Foreteelser i Sjælelivet. Særlig skal dette have været Tilfældet hos Fr. Berregård, og det fortælles for fuldt ud pålideligt, at han havde den mærkelige Evne, at han kunde se sig selv, men at også andre kunde se ham på forskellige Steder på samme Tid. Han kunde f. Eks. se sig selv stå ved Kakkellovnen, når han gik frem og tilbage i Værelset, eller se sig selv sidde ved Skrivebordet, når han trådte ind i Stuen; men han var så vant til dette mærkelige Dobbeltliv, at dette slet ikke anfægtede ham. Men desuden kunde andre også se ham til Hest eller på andre Steder, medens han selv sad rolig hjemme i sin Stue. Det var vel Fru Anne Søes stærke og ejendommelige Sjæleliv, der her på en Måde ”gik igen”.

Han fik en brat og pludselig Død. Nytårsaftens Dag 1805 gik han gennem Gothersgade i København og fik da Øje på en god Ven i et åbentstående Vindue, og for Spøg rakte han Næse ad ham og fik samme Hilsen igen, men i det samme faldt han død om på Gaden.

I 1804 havde han solgt Vesløsgård, der da havde 24 Tdr. Hartkorn, samt henholdsvis 18 og 141 Tdr. Hartkorn i Tiender og Bøndergods, til Agent Christoffer Qvist fra Ålborg for en Sum af 40,000 Rdl. Samme År solgte han også Kølbygård til den omtalte Forvalter Chr. Overgård.

Dermed var Berregård Slægtens Tid forbi på Vesløsgård, men det må indrømmes, at den havde udfoldet en ikke ringe Dygtighed og Foretagsomhed i de henrundne 100 År.

Agent *Christopher Quist*, som nu, vist i Forening med nogle Medinteressenter, blev Ejer af Vesløsgård, var født 29. Marts 1757 i Grenå, hvor hans Fader var Told- og Konsumtionsskriver. Efter sin Konfirmation kom han på Amtstuen i Odense, hvor han nåede at blive Fuldmægtig.

Fra Dec. 1786 til Maj 1787 var han i Ålborg som konstitueret Amtsforvalter og flyttede som sådan kort Tid efter til Århus. I 1790 søgte han om at få Titul af Agent, da han så ved at gifte sig med en Købmandsenke i Ålborg kunde komme ind i en god Livsstilling sammesteds. Han fik også Titelen og ægtede samme År Ingeborg Jelstrup, Enke efter Købmand Jens Jacob Owerwad, som var død et halvt År før. Hun var i øvrigt en Datter af Justitsråd Jelstrup, der først havde været Præst i Gudum, men senere blev Proprietær og Justitsråd. Efter en gammel skriftlig Beretning skal Justitsråd Jelstrup omkring 1786 have ejet Jord i Øsløs, og dette har muligt været medvirkende til, at Svigersønnen har fået Kendskab til Vesløsgård.

Ved dette Ægteskab kom Christ. Quist i Besiddelse af et betydeligt Sæbesyderi. Han var nu rigtig på sin Plads og udviklede i de følgende År en ret betydelig Virksomhed både i Handel og Industri. 1792 oprettede han i Forening med en

anden Borger i Ålborg en Arbejdsanstalt der, og to År senere anlagde han den første Oliemølle i Nørrejylland.

1796 fik han sammen med et Par andre Privilegium på en Papirfabrik. I 1811 blev han Leder af Ålborg Sukkerraffinaderi, og endelig anlagde han Året efter sammen med en anden Mand en Klædefabrik. 1813 blev han udnævnt til Etatsråd. Som man ser, har han været en ualmindelig virksom og dygtig Mand, en rigtig Fremskridtsnatur; hans jordiske Liv afsluttedes d. 20. Maj 1815.

Hvor længe Christ. Qvist var Ejer af Vesløsgård, ved jeg ikke, men den efterfølgende Ejer var *Casper Peter Svinth*. Denne Mand var født i Skive d. 11. Novbr. 1762. Hvor han ellers har henlevet sin Ungdom, kan jeg ikke give Besked om, men 1793 var han Huslærer på Sebberkloster hos Enkefru Marie Gleerup Hun var Enke efter Prokurator Peder Lund fra Krabbesholm; han døde af et Slagtilfælde d. 4. Marts 1791 som Herre til Sebberkloster, Kyø og Skivehus. Marie Gleerup, der efter sin Mands Død boede på Sebberkloster, var da en Kvinde på 43 År. Som sagt var Svinth hos hende som Huslærer for hendes to Døtre, og Enden på det blev da, at han holdt Bryllup med hende d. 18. Novbr. 1793.

Den fattige Svend, som ikke ejede det mindste, kom nu på én Gang til Rigdom og Anseelse. Om dette har gået ham til Hovedet, ved jeg ikke, men Ægteskabet, der var barnløst, blev meget ulykkeligt, og den forrige fattige Huslærer blev snart så utålelig, at Marie Gleerup for enhver Pris vilde skilles fra ham. Dette skete også d. 15. Septbr. 1797, og Prisen var heller ikke ubetydelig, idet hun, som der siges, ”gav ham 27,000 Rdl.” Han havde da allerede solgt Skivehus og Kyø, denne sidste skal han have solgt på Randers Marked for 37,000 Rdl. Efter sit ulykkelige Ægteskab optog Madam Svinth nye Lån, men det gik tilbage for hende, og ved hendes Død i 1805 gik Sebberkloster ud af Familien Gleerups Eje.

Svinth drog altså ud fra Sebberkloster med de mange Penge og blev senere Ejer af Vesløsgård. Om hans Liv der vides kun lidt. Der går Sagn om, at han lå i jævnlig Strid med Præsten Türck i Øsløs. Det skal endogså være gået over til Håndgribeligheder mellem dem, engang de mødtes på Vejen ved Øsløs Præstegård; Svinth kunde nok ikke stå sig og undløb tilsidst. Hans daglige Klædedragt skal have været en lang blå Frakke, gule Knæbukser, store Ridestøvler og endelig en blank, sort Voksdugshat. I Thisted Museum opbevares en gammel, ejendommelig Kiste, der menes at have været hans Pengekiste og Gemmested for Værdipapirer.

Han døde d. 17. Marts 1835 og ligger begravet på Vesløs Kirkegård. Der fortælles i Folkemunde, at han vilde have været begravet i Voldstedet i Vesløsgårds Have, og mange har troet, at han havde ladet Højen opkaste med netop dette for øje; det har naturligvis intet på sig. Han skal have været i Besiddelse af et stærkt Legeme og en klar og lys Forstand.

På et Epitafium over ham i Vesløs Kirke har han fået et godt Eftermæle. Det lyder:

Den ham af Gud skjenkede gode Forstand og sunde Dømmekraft var ham i Forbindelse med hans redelige og retskafne Tænkemåde en sikker Vejleder på Livets Bane, så at han fortjente og nød sine Medborgeres Agtelse og Tillid, ligesom han som retfærdig og god Husbonde erhvervede sig sine Undergivnes Taknemmelighed og troe Hengivenhed. Sin Formue delte han rigelig med andre og stedse var han en Ven i Nøden, og derfor skal hans Minde bevares.

Han efterlod Gården til sin Svigersøn Peder Lasson Kjærulf, som en Måned før Svinths Død var bleven gift med dennes Datter udenfor Ægteskab Elisabeth Sofie Magdalene Svinth, som var født i 1814.

Peder Lasson Kjærulf var født d. 21. Aug. 1811. Han tilhørte den i Postekspedient Klitgårds Samlinger vedrørende Kjærulferne såkaldte Østbjerglinie, idet han nedstammede fra Else Pedersdatter Kjærulf i Ægteskab med Niels Mogensen, som o. 1600 boede i Østbjerg i Hammer Sogn i Vendsyssel. Han var eneste Barn af Kaptajn Steen Kjærulf til Aggersborggård og Hustru Anne Catrine Lüttichau, som henlevede sine sidste År på Gården Aldershvile i Vesløs.

P. L. Kjærulf blev Kammerråd, Landvæsens- og Tiende-kommis sær og døde 19. Oktbr. 1854 under et Ophold på gl. Skivehus. Hans Enke bortforpantede nu Gården til deres tidligere Forvalter N. K. Gjørup, som ved "gamle Fru Kjærulfs" Død købte Gården Aldershvile. Fru Kjærulf blev dog tilligemed sine Børn boende på Gården.

Både Kjærulf og hans Hustru var meget afholdt af både fattige og rige; de var tillige meget gæstfrie og godgørende, og der fortælles, at ingen trængende gik uhjulpen bort. Kjærulf selv var en venlig og tjenstagtig Mand; han var godt hjemme i juridiske Spørgsmål, og Folk spurgte ham tit til Råds i slige Sager.

Han og hans Hustru ligger begge begravede på Vesløs Kirkegård. Fru Kjærulf døde 5. Aug. 1897 i København, hvor hun opholdt sig hos en Datter. De havde i deres Ægteskab 3 Sønner og 6 Døtre.

Allerede i 1871 havde Enkefru Kjærulf solgt Vesløsgård til Proprietær Jacob Nørgård til Aggersborggård for en Sum af 70,000 Rdl. *Jacob Nørgård*, der var en sjældent dygtig og virksom Mand, boede dog ikke på Vesløsgård, men overdrog den kort Tid efter til sin Søn *Christen Jensen Nørgård*, som var Gårdens Ejer til 1907, da Gården gik over til hans Søn *Carl Nørgård*, som i Januar 1910 solgte den til Hanherredernes Udstykningsforening for en Sum af 154,000 Kr.

* * *

Dermed er den gamle Vesløsgårds Historie egentlig til Ende, og en ny Tid for Gården er nu i Frembrud.

Vesløsgårds Jorder er temmelig uensartede, lige fra god, fed Muldjord og til lavtliggende Engdrag. Det er ret naturligt, at denne Uensartethed har givet Anledning til, at de forskellige Dele af Jorden har fået særlige Navne, hvoraf mange er bevarede endnu den Dag i Dag, og som sikkert har Rod langt tilbage i Tiden. Her skal nævnes nogle af disse gamle Navne: Ladetoften, syd for Gården, Gravetoft og Hestehaven, også tæt ved Gården, den tit omstridte Trædjord, Mummer, en temmelig højtliggende Banke ud mod Tømmerby Vejle, Møllefald, Stenhøj Fald, Risbårer, Esholm, Højbjerg med Højbjerggård, hvis Jorder også er fra Vesløsgård. Af Engene kan nævnes Riseng, Hjortskær, Rødbro og Fuglsang Enge. Mange af disse Enge var i sin Tid så fugtige, at Høet måtte bæres på Land.

På Mummer har der i Midten af forrige Århundrede været et Teglværk.

Jorden var inddelt i forskellige Fald og disse igen i ligestore Skifter. I 1791, da Hoveriet ved Lov blev en Del omordnet, skal der til Vesløsgård have hørt 48 Hovbønder, som var inddelte i såkaldte Plove med en Formand for hver Plov. - Hoveribønderne var fra hele Hannæs lige fra Frøstrup til Fæggesund.

Omkring 1800 skal Gården have været en Del forringet; i en Fattigprotokol fra 1804 siges der, at det var "formedelst de hoverigørende Bønders Bortsælgelse af forrige Ejer"; det må altså være sket i Villum Berregårds Tid.

Hovedbygningen på Vesløsgård, der skal være opført i Begyndelsen af forrige Århundrede, er af Grundmur med en smuk Granitsokkel. Den består kun af et Stokværk med Kvist og med tre Fløje, som nu er nedrevne; en af disse Fløje kaldtes med det flotte Navn Kavalersfløjen. Avlsbygningerne er ældre end Hovedbygningen; Laden, der er af Bindingsværk og af udmærket Materiale, er nok flere Hundrede År gammel. Rundt om i Murene både i Hovedbygningen og i Udhusene findes mange gamle Mursten, de såkaldte Munkesten, som stammer fra Middelalderen.

Under Hovedbygningen findes en meget stor Kælder. Der er meget, der tyder på, at den er ret gammel og ældre end selve Hovedbygningen. Den er inddelt i flere Rum og meget sparsomt oplyst. Der skal engang have været et Fængsel dernede; og det er slet ikke så umuligt, hvis Kælderen virkelig er af gammel Dato, at det også har været benyttet i dette øjemed, når Herremanden i sin Tid vilde straffe Ulydighed eller anden Uorden eller mulig bøje en altfor frisindet Nakke. Hele Kælderen gør et mørkt og skummelt Indtryk.

I den store Haves nordøstlige Hjørne findes et smukt og ejendommeligt Jordminde fra den senere Middelalder. Det er en aflang og afrundet Banke, som kaldes *Helledis Voldsted*. Banken, der er ca. 75 Fod i

Gennemsnit, er omgivet af ca. 40 Fod brede Grave, der tildels er fyldte med Vand. Ved Bankens sydlige Side ud mod Haven findes en Overgang over Graven, og lidt derfra ses tydelige Spor af en anden og ældre Overgang. Der er aldeles ingen Tvivl om, at Helledis er et Voldsted fra den senere Middelalder, og at Vesløsgård i sin Tid har haft sin Plads på Banken. De vandfyldte Grave, som kunde fyldes med Vand fra den nærliggende sumpede Lavning, har tjent som Værn mod fjendtlige Angreb. Banken, der nu er beplantet med Træer, er velbevaret og en Pryd for Haven, og det sjældne Mindesmærke fra en svunden Tid vil nu blive fredet.

Det smukke Navn Helledis blev i Folkemunde fordrejet til Helvede, ligesom også Toften udenfor kaldes Helvedes (Helledis) Gravtoft. Intet Under derfor, at Folk korsede sig, da der gik Rygter om, at Proprietær Svinth vilde begraves i Højen med det grimme Navn.

På flere Steder i Haven skal der være fundet Spor af Grave og Murværk, og i Stendiget om Haven træffes nu og da tilhugne Sten, som en Gang har siddet i ældre Bygninger. Der er således både i og udenfor Gården meget, der taler til os med Mindets Røst.

I Juli Måned 1910 var et større Antal Husmænd fra Hannæs og Hanherred med deres Hustruer forsamlede i Vesløsgårds Have. Deres kraftige Hurra for Husmandssagen og i det hele for vort Lands Lykke lød langt ud over Haven og Marken. Det var som et Forbud på den ny Tid. Det klang ud over de Marker, hvor deres Forfædre fordem havde trællet under Nådigherrens og Ridefogdens Pisk. Thi der, hvor Fortidens Bonde med bøjet Nakke under Uvidenhedens og Trællekårets tunge Åg ydmyg ødte mange af sine bedste Kræfter på Herremændens Jord, der kan Nutidens Bonde, det være sig Husmand eller Gårdmand, ranke sin Ryg og træde fast på sin egen Grund.

Der er Velsignelse i den Udvikling, der er sket, rig og mangfoldig som den er.

Måtte da den ny Tid, som nu oprinder over Vesløsgård, også blive til rig og varig Velsignelse for de mange nye Hjem, som rejser sig på den gamle Gårds Jord, ikke alene for den nærværende Slægt, men også for den, der følger efter.

* * *

Efterskrift.

Efter at Trykningen af foranstående Arbejde over Vesløsgårds Historie var begyndt, fik jeg i Hænde nedenstående Kongedoms fra Lukas Krabbes Tid, og for Fuldstændighedens Skyld vil jeg medtage den her som Efterskrift.

Striden står mellem Lukas Krabbe til Vesløsgård og Sognepræsten til Øsløvs Hr. Anders Harbo om et Stykke Jord, som Lukas Krabbes Forfædre i sin Tid havde givet til den Øsløvs Præsts

Underholdning for nogle Messer, som skulde holdes hver Søndag i Vesløvs Kirke for deres henfarne Sjæle. Det omstridte Jordstykke er beliggende Øst for Vesløvs Kirkegård og støder op til denne.

Mandagen efter Fastelavns Søndag 1545 stævnes Lukas Krabbe og Sognepræsten til Ålborg for nogle af Kongens Mænd og Råd, og Lukas Krabbe fremlægger en Kontrakt, som Biskopperne gamle Jep af Børglum og Niels af Viborg samt Provst Ville Friis af Thy havde affattet og besejlet i Året 1480 og lydende:

” . . at the haffuer wenliigen forliigt Moggens Krabbe, Nils Krabbe, Mogins Moggensinn, Hans Oluffssen på theres Medtarffuingers Wegne og Øsløss Kyrcke och Prest på theris Wegne om en Jordt ligindes emellom Bagerstofft och thenn nør Hyørnn opå Vesløss Kyrckegårdt, så att for^{ne} (c. forannævnte) Moggens Krabbe, Nils Krabbe, Moggens Moginssenn, Hanns Oluffssenn och theris Medtarffuinger skulle tiill euindliig Eye nyde, brugge och beholde et Stycke Jordt, som liger østenn for^{ne} Kyrcke frann then sønder Kiergårdt Hjørne och tiill thenn nør Kiergårdts Hjørne med for^{ne} Jordts Lenngge, som er frann for^{ne} Kiergård och indt tiil Vdtmarckenn (Udmarken) tagger wedt, och Prestenn skall nyde, brugge och beholde tiill Prestboel tiill evig Tiidt thenn Jordt och Agger, som legger emellom thenn anden Jordt frann thenn sønder Hyørn ved Kiergårdt och indt tiill Bagertofft med theris Lengge frann Gadin och soo langt, som thet recker op tiill Marckenn, och skulle Presten bedde for theris og theris Forælders Sillie (Sjæle) og holle Messen huer Søndag y (i) Wesløss Kyrcke.”

Nu mente Lukas Krabbe, at da denne Messe ikke mere holdtes (man husker på, at den Slags var falden bort ved Lutherdommens Indførelse 1536), så måtte Jorden vel med Rette igen gå tilbage til ham og hans Arvinger. Herimod indvendte Sognepræsten Anders Harbo, at ”han og hans fremfarne Sognepræster til Øsløvs Kirke” havde haft samme Jord i lang Tid, og han mente, at når Jorden engang var givet til Præstens Underhold, så måtte den også blive ved dermed. Vel var den gamle Messe, som Kontrakten lød på, aflagt, men der holdtes dog vedblivende i samme Kirke både Prædiken, Messe og anden Gudstjeneste.

Sagen gik Lukas Krabbe imod, og Domsafsigelsen lød på, at da den nævnte Kontrakt tydelig udviser, at Jorden er givet til Øsløvs Kirkes Præstebol til evig Tid uden al Vilkår, så burde dette også fremtidig ved Magt at stande.

Således beholdt Præsten sin Jord, og Lukas Krabbes Forfædre fik ikke flere Sjælemesser.

(Efter Samlinger for jydsk Hist. og Top. 2. Række I p. 230 ff.)

Kilder.

Ved Udarbejdelsen af foranstående Arbejde er benyttet flg. Hjælpebidrag samt nogle utrykte Kilder.

Gennem hele Arbejdet er benyttet Trap: Danmark III. Udgave samt Pontoppidan: Danske Atlas.

Til Globernes Historie: Danmarks Adels Årbog 1886 og 1891.- Adels Leksikon I p. 188.

Til Krabbernes Historie: Danm. Adels Årbog 1903 og 1896. - A. T. Dorf: Krabbesholm. - Hofman: Efterretninger om danske Adelsmænd II. - F. Hvas: Personer og Familier af Navnet Hvas IV Del, p. 117 ff. - Prospekter af danske Herregårde, 7. B. - Kancelliets Brevbøger. - Kronens Skøder. - Ældste Archivregistranter. - Krog og Stephensen: Chr. 3.s Hist. II Del p. 160. - Tegnelser over alle Lande fra Året 1548 (Dansk. Magazin). - Om Gregers Krabbe: Biogr. Leksikon 69. Hefte pag. 888. - Meddelelser fra Årestrup Kirke, venligst meddelt mig af Lærer F. Frederiksen, Årestrup. - Wulff: Vendelbo Stifts Historie. - Hoffmann: Fundationer for Ålborg Stift. - J. Kinch: Af Ribe Bys Kirkebøger i det 17. Årh. p. 138 i I. Bind af Saml. til jydsk Hist. og Topografi.

Til Rosenkrantzernes Historie: Hofmann: Danske Adelsm. II og Do.: Fundationer. - K. Erslev: Danmark-Norges Len og Lensmænd 1596-1660. - E. Secher: Danske Herregårde. - F. Richardt og G. Ljunggren: Skånske Herregårde. - Danm. Adels Årbog 1884. - Mich. Henriksen: Niels Rosenkrantz (Ligtale, 1680).

Til de efterflg. Ejeres Historie: Danm. Adels Årbog 1884, 1890 og 1903.

Til Zacharias v. Kahlens Historie: Hofman: Fundationer. - Wulff: Stat. Bidrag til Ålborg Stifts Hist. - Severin Christensen: Lidt om Herregården Todbøl (i Hist. Årbog for Thisted Amt 1908).

Til Berregårds Slægtens Historie: Særlig Aug. Fjelstrup: Borreby og dens Ejere. Dansk Biografisk Leksikon II. Helte p. 173. - Hofman: Fundationer. - M. Åberg: Anne Søe.

Om Christofler Quist: Dansk Biogr. Leksikon p. 322. - A. X. Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd i Ålborg p. 166. - C. Nyrop: Strandmøllen p. 235.

Om C. P. Svinth: Cathrine Svanholm: Notitser om Sebberklostet og dets Ejere p. 36. - C. Klitgård: Optegnelser om Familien Gleerup (i Personahist. Tidsskrift).

Desuden bringes Hr. Postekspedient C. Klitgård, Ålborg, min bedste Tak for de Oplysninger, han velvilligst har ydet mig.